

DIAGNOZA OSÓB BEZROBOTNYCH W ZAKRESIE ICH SYTUACJI ZAWODOWEJ, Z UWZGLĘDNIENIEM ANALIZY POTRZEB LOKALNEGO RYNKU PRACY

Raport końcowy

www.biostat.com.pl

**Badanie realizowane
na zlecenie:**

Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich
Al. Wolności 39
66-500 Strzelce Krajeńskie

**Wykonawca
badania:**

44-206 Rybnik
ul. Kowalczyka 17
tel. 32 422 17 07
biuro@biostat.com.pl

Zespół badawczy:

Bartosz Olcha – kierownik projektu
dr Ewa Tkocz-Piszczyk – członek zespołu badawczego
dr Małgorzata Zofia Płaszczyca – członek zespołu badawczego
Rafał Piszczyk – członek zespołu badawczego
dr Marian Płaszczyca – członek zespołu badawczego
Jeremiasz Pilarz – członek zespołu badawczego

Termin realizacji:

maj-czerwiec 2018 r.

Spis treści

Wprowadzenie	4
Nota metodologiczna	6
Wyniki analizy danych zastanych.....	8
Kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, kompetencje i umiejętności praktyczne bezrobotnych kobiet	30
Problemy zawodowe i inne przeszkody utrudniające bezrobotnym podjęcie zatrudnienia lub utrzymanie miejsca pracy	34
Potrzeby i oczekiwania bezrobotnych kobiet w zakresie aktywizacji zawodowej oraz przeciwwskazania do wykonywania pracy na danym stanowisku	39
Kondycja lokalnych przedsiębiorstw i zapotrzebowanie na pracowników	45
Skala zainteresowania uczestnictwem pracodawców w planowanym programie specjalnym	51
Podsumowanie	54
Spis wykresów i tabel	56

Wprowadzenie

Niniejsza diagnoza osób bezrobotnych w zakresie ich sytuacji zawodowej, z uwzględnieniem analizy potrzeb lokalnego rynku pracy, poprzedza opracowanie programu specjalnego. Diagnoza przeprowadzona została zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie programów specjalnych.

Diagnoza została zrealizowana w dwóch etapach rozdzielonych analizą zgromadzonego materiału. Etap pierwszy ograniczony został do szczegółowej analizy danych zastanych. W tym celu z pomocą pracowników Powiatowego Urzędu Pracy zgromadzono szeroki materiał źródłowy, na który składały się ogólnodostępne statystyki publiczne, wyniki dotychczasowych badań (np. dotyczących Monitoringu Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych) oraz dane i statystyki wewnętrzne przekazane przez Powiatowy Urząd Pracy. Analiza zebranych danych pozwoliła na określenie głównych wytycznych dla badań ilościowych zrealizowanych wśród osób bezrobotnych i pracodawców. Dzięki pierwszemu etapowi badania możliwe okazało się m.in. wstępne wytypowanie szerokiej grupy osób bezrobotnych predestynowanych do udziału w programie specjalnym oraz wskazanie branży pracodawców prawdopodobnie szczególnie zainteresowanych udziałem w aktywizacji i zatrudnieniu osób bezrobotnych. Dzięki efektywnej współpracy badaczy i pracowników Powiatowego Urzędu Pracy, selekcionując osoby bezrobotne włączone do badania ilościowego, zadbano o to, aby wśród respondentów znalazły się osoby przypisane do III profilu wsparcia, w tym w zdecydowanej większości osoby, wobec których dotychczasowe formy wsparcia nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Analiza pracodawców została opracowana na podstawie danych zebranych podczas badania, które odbyło się w 2017r. na potrzeby realizacji ówczesnego programu specjalnego.

Diagnoza wyselekcjonowanej grupy bezrobotnych pozwoliła przede wszystkim na ustalenie:

- 1) kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, kompetencji i umiejętności praktycznych;
- 2) przeciwwskazań do wykonywania pracy na danym stanowisku;
- 3) problemu zawodowego i innych przeszkód utrudniających podjęcie zatrudnienia lub utrzymanie miejsca pracy;
- 4) potrzeb i oczekiwań w zakresie aktywizacji zawodowej.

Badanie pracodawców pomogło natomiast w ustaleniu:

- 1) kondycji lokalnych firm i faktycznego zapotrzebowania na konkretnych pracowników;
- 2) skali zainteresowania uczestnictwem w projektowanym programie specjalnym;
- 3) branż i konkretnych pracodawców gwarantujących zatrudnienie uczestników programu specjalnego.

Badanie zrealizowano w maju i czerwcu 2018 r. Nad prawidłowością wykonania projektu czuwał jego Zleceniodawca – Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich. Badanie wykonane zostało przez firmę BIOSTAT.

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie i zestawienie najważniejszych wyników uzyskanych w toku badania i dokonanych analiz.

Nota metodologiczna

Na proces badawczy składały się następujące etapy realizacji projektu:

- Opracowanie metodologii badawczej,
- Analiza danych zastanych;
- Opracowanie narzędzi badawczych, dobór próby, realizacja terenowej fazy badania;
- Digitalizacja pozyskanego materiału empirycznego;
- Opracowanie raportu statystycznego;
- Opracowanie raportu końcowego.

Informacje na temat założonego zakresu badawczego uzyskano dzięki zastosowaniu narzędzi badawczych (badania ilościowe z osobami bezrobotnymi i pracodawcami). Narzędzia zostały opracowane przez Wykonawcę badania, odrębnie dla każdej z badanych grup. Zagadnienia stanowiące ich treść zostały skonstruowane w oparciu o wytyczne pochodzące z Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie programów specjalnych oraz w oparciu o wyniki analizy danych zastanych. Narzędzia składały się łącznie z:

- 29 pytań (badanie ilościowe – bezrobotni),
- 13 pytań (badanie ilościowe – pracodawcy),

Narzędzia zawierały przede wszystkim pytania odnoszące się do tematu badania, a także pytania metryczne. Zostały one zatwierdzone przez Zamawiającego na etapie konsultacji projektowych. Ponadto, dla celów pierwszego etapu diagnozy zastosowano metodę analizy danych zastanych. Analizie tej poddano między innymi następujące dane:

- dane pozyskane z rejestru PUP,
- dane pochodzące z dotychczasowych badań,
- dokumenty statystyki publicznej dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane dostępne na stronach internetowych instytucji publicznych (web research).

Wielkość prób badawczych wyniosła:

- 121 bezrobotnych dobranych do badania ilościowego w sposób celowy z uwzględnieniem cech wyodrębnionych na etapie analizy danych zastanych,
- 45 pracodawców dobranych do badania ilościowego w sposób kwotowy z uwzględnieniem podziału branżowego.

W celu potwierdzenia istotności statystycznej dotyczącej zależności najważniejszych zmiennych, podczas analizy wyników badania zastosowano test Chi-kwadrat. Jest to najczęściej stosowany test istotności. Za

jego pomocą możliwe jest ustalenie czy istnieje związek między dwoma cechami niemierzalnymi (jakościowymi) lub pomiędzy cechą jakościową o niezbyt znacznej liczbie kategorii. Z pomocą testu sprawdza się następujące hipotezy:

H0 - cechy X i Y są niezależne

H1 - cechy X i Y są zależne.

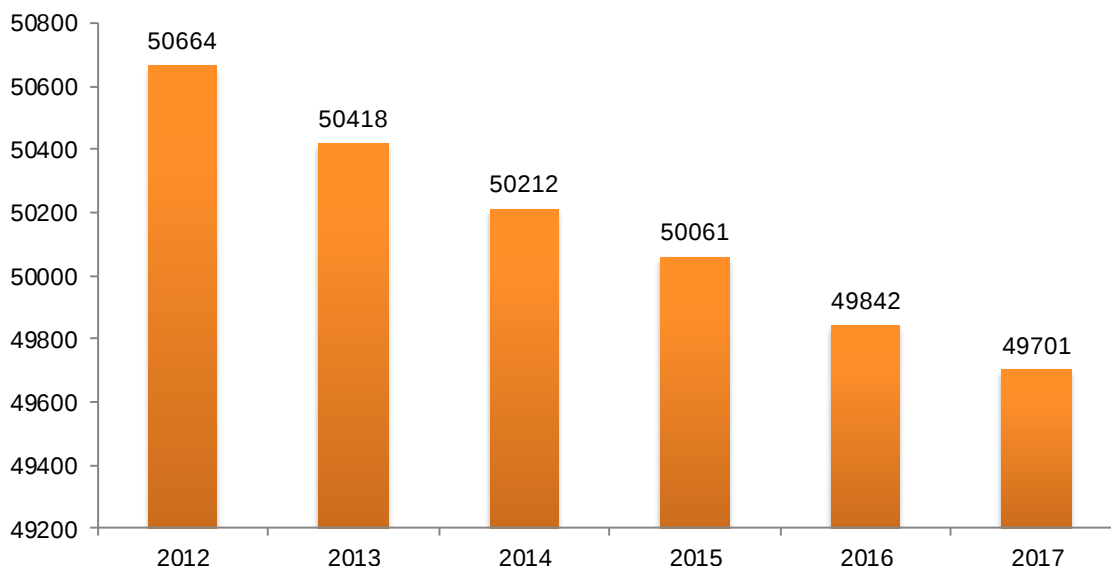
Podczas realizacji wszystkich wywiadów dążono do tego, aby rozmowa miała szczerzy charakter, a każdy z uczestników badania miał nieskrępowaną możliwość artykułowania własnych poglądów. W badaniu ilościowym kontakt badacza z ankietowanymi pracodawcami miał formę pośrednią, z wykorzystaniem łączy telefonicznych (technika CATI). Z kolei osoby bezrobotne zostały zrekrutowane do badania w siedzibie głównej Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich (technika CAPI), Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Drezdenku oraz w Biurze Zamiejscowym w Dobiegniewie, przez pracowników firmy BIO-STAT.

Wyniki analizy danych zastanych

Ludność powiatu

Według stanu na koniec 2017 roku liczba ludności powiatu strzelecko-drezdeneckiego wyniosła **49701 osób, z czego 50,6% stanowiły kobiety**. W ciągu ostatnich sześciu lat w powiecie obserwowana jest wyraźna tendencja spadkowa w liczbie mieszkańców powiatu. Od roku 2012 liczba mieszkańców powiatu spadła o 963 osoby.

Wykres 1. Liczba ludności powiatu w latach 2012-2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Spadek liczby mieszkańców powiatu odnotowano we wszystkich gminach. Ogółem najwięcej mieszkańców ubyło w gminie **Strzelce Krajeńskie** (282 osoby) a następnie w gminie Drezdenko (256 osób) oraz w gminie Dobiegniew (193 osoby). Najwyższy procentowy spadek w liczbie ludności odnotowany został w gminie Dobiegniew. Szczegółowe informacje na temat liczby ludności w poszczególnych gminach powiatu przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 1. Liczba ludności powiatu w ciągu ostatnich sześciu lat w poszczególnych gminach

Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017
Dobiegniew	6857	6793	6719	6688	6673	6664	-193
Drezdenko	17637	17579	17511	17447	17360	17381	-256
Stare Kurowo	4196	4173	4184	4147	4130	4083	-113
Strzelce Krajeńskie	17495	17426	17346	17357	17292	17213	-282

Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017
Zwierzyn	4 479	4447	4452	4422	4387	4360	-119

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Jednym z czynników wpływających na wzrost lub spadek liczby mieszkańców powiatu są **migracje** mieszkańców. W powiecie na przestrzeni ostatnich sześciu lat (od 2012 do 2017) saldo migracji wewnętrznych było ujemne i wyniosło 857 osób. Oznacza to, że więcej osób odpływało z terenu powiatu niż do niego napływało. Sytuacja w poszczególnych gminach odzwierciedla trend, który panuje w całym powiecie.

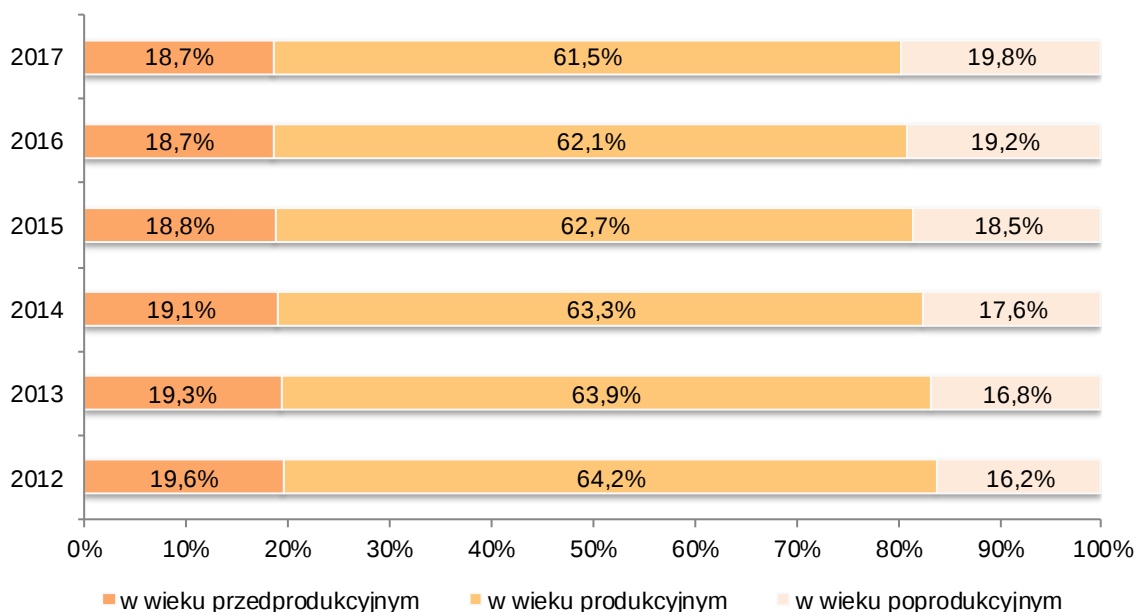
Tabela 2. Saldo migracji wewnętrznych dla powiatu w latach 2012-2017

Region	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ogółem
Powiat strzelecko-drezdenecki	-69	-187	-138	-163	-157	-143	-857
Dobiegniew	-27	-43	-18	-8	8	-11	-99
Drezdenko	-28	-8	-35	-71	-48	-39	-229
Stare Kurowo	-4	-30	3	-15	-20	-26	-92
Strzelce Krajeńskie	-21	-87	-62	-67	-70	-51	-358
Zwierzyn	11	-19	-26	-2	-27	-16	-79

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W 2017 roku około 61,5% mieszkańców powiatu stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni lat 2012-2017 udział tej grupy w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu stopniowo malał. W tym samym okresie odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym również ulegał zmniejszeniu (z 19,6% do 18,6%), natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym stale wzrastał i w ciągu ostatnich pięciu lat wzrósł o 3,6 punktów procentowych. Szczegółowe informacje przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 2. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na przestrzeni ostatnich 6 lat w powiecie strzelecko-drezdeneckim

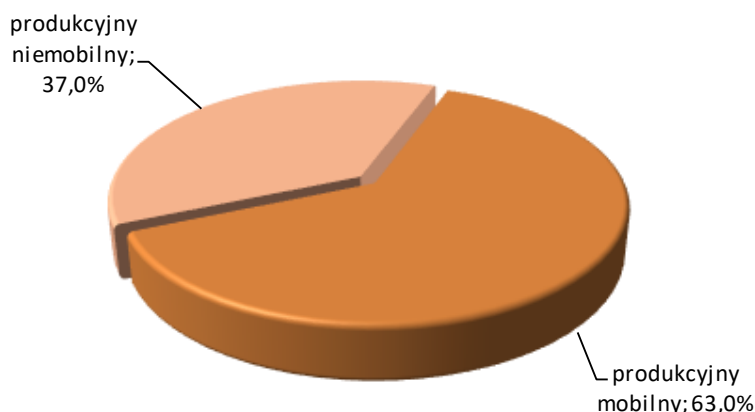

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Osoby w wieku produkcyjnym dzielą się na dwie grupy wiekowe. Osoby w wieku produkcyjnym mobilnym są w wieku od 18 do 44 roku życia. Zakłada się, iż grupa ta łatwiej znajdzie pracę, ponieważ jest bardziej skłonna do poszerzania swoich kwalifikacji lub nawet zmiany zawodu oraz chętniej przeprowadzi się w inne miejsce za pracę. Osoby w wieku produkcyjnym niemobilnym są już wyspecjalizowane w swojej dziedzinie i wykazują przywiązanie do kwalifikacji zdobytych wcześniej, przez co wykazują mniejsze zainteresowanie zmianą charakteru czy miejsca pracy. Z tego powodu osoby te mają większe trudności z dostosowaniem się do zmieniających się wymogów rynku pracy.

Wśród mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (od 18 do 44 roku życia) stanowią około 63,0%, podczas gdy osoby w wieku produkcyjnym niemobilnym (od 45 do 64 roku życia) stanowią pozostałe 37,0%.

Wykres 3. Osoby w wieku produkcyjnym mobilnym i niemobilnym w powiecie na koniec 2017 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Odsetek osób w wieku produkcyjnym niemobilnym jest w powiecie strzelecko-drezdeneckim wyższy niż w całym województwie i kraju. Odsetek kobiet wśród osób w wieku produkcyjnym niemobilnym jest niższy względem skali ogólnopolskiej i ogólnowojevodzkiej. Szczegółowe dane przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Osoby w wieku produkcyjnym mobilnym i nie mobilnym w kraju, województwie i powiecie 2017r.

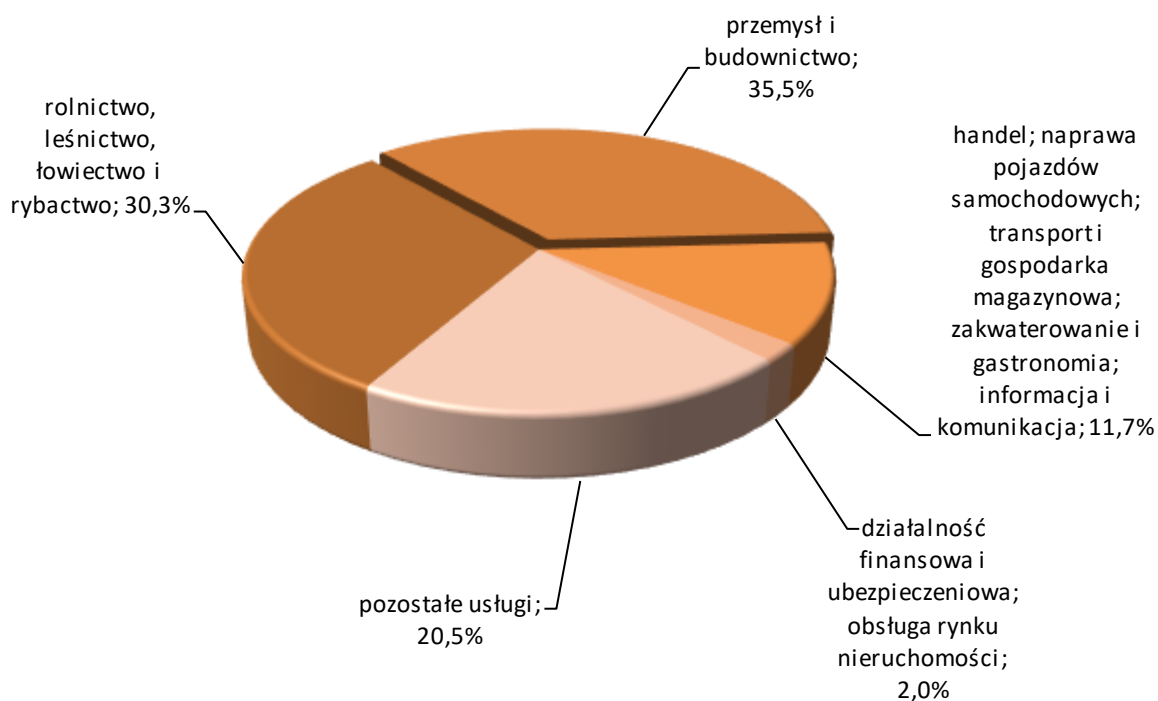
Region	ludność w wieku produkcyjnym	odsetek osób w wieku produkcyjnym mobilnym	w tym kobiet	odsetek osób w wieku produkcyjnym niemobilnym	w tym kobiet
Polska	61,2%	63,2%	49,3%	36,8%	43,1%
Lubuskie	61,7%	63,3%	48,9%	36,7%	42,3%
powiat strzelecko-drezdenecki	61,5%	63,0%	48,5%	37,0%	41,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Pracujący

Na koniec 2016 roku w powiecie liczba pracujących wyniosła 11613 osób. W relacji do roku poprzedzającego oznacza to wzrost o 314 osób. W gronie pracujących mieszkańców powiatu 45,9% stanowią kobiety. **Najwięcej osób pracujących odnotowano w sekcjach: przemysł i budownictwo (35,5%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (30,4%) oraz pozostałe usługi (20,5%).** Omawiane dane przedstawione zostały na poniższym wykresie. **Podczas gdy w sekcjach takich jak handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja, działalność finansowa oraz pozostałe usługi zatrudniane były przeważnie kobiety (odpowiednio 57,1%, 58,7 oraz 77,0%) w pozostałych sekcjach zatrudnieni byli częściej mężczyźni.**

Wykres 4. Pracujący w powiecie strzelecko-drezdeneckim wg grup sekcji PKD w końcu 2016 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Odsetki pracujących mieszkańców powiatu w poszczególnych grupach sekcji PKD porównano do odpowiednich liczebności w województwie lubuskim i całym kraju. Powiat wyróżnia się szczególnie wysokim zatrudnieniem w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie oraz przemyśle i budownictwie. Omawiane dane znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 4. Pracujący w powiecie strzelecko-drezdeneckim w końcu 2016 roku wg grup sekcji PKD w porównaniu do innych lokalizacji

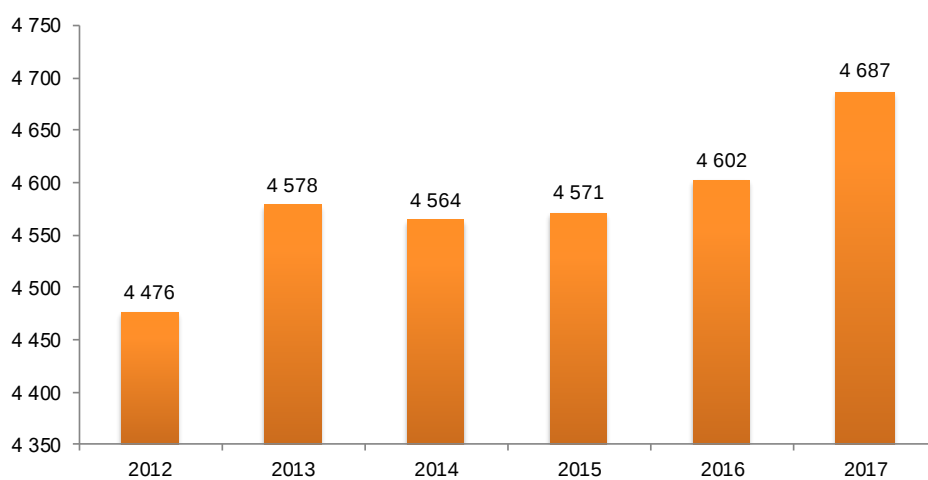
Lokalizacja	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	pozostałe usługi
Polska	20,5%	26,9%	19,6%	3,6%	29,4%
Lubuskie	14,0%	33,9%	19,3%	2,7%	30,1%
Powiat strzelecko-drezdenecki	30,3%	35,5%	11,7%	2,0%	20,5%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Przedsiębiorczość

Na koniec 2017 roku w rejestrze REGON powiatu zarejestrowanych było 4687 podmiotów gospodarczych, z czego 95,9% podmiotów należało do sektora prywatnego. Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie w latach 2012-2013 wzrosła. W 2014 roku odnotowany został spadek w liczbie przedsiębiorstw w porównaniu do roku poprzedniego (o 14 przedsiębiorstw). Po 2014 roku liczba podmiotów ponownie wzrastała. W porównaniu do 2012 roku liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 211 przedsiębiorstw. Omawiane dane przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych działających w powiecie

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS; według stanu na koniec roku.

W powiecie strzelecko-drezdeneckim przeważają mikro (do 9 pracowników) i małe przedsiębiorstwa (10-49 pracowników). Przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników stanowią 0,7% ogółu zarejestrowanych podmiotów w powiecie. W porównaniu do stanu z końca 2016 roku w powiecie wzrosła liczba mikro przedsiębiorstw (o 92 jednostki gospodarcze) oraz zmalała liczba małych przedsiębiorstw (o 9 podmiotów) - wzrosła natomiast liczba średnich przedsiębiorstw (o 2 podmioty). Ogółem liczba zarejestrowanych w powiecie przedsiębiorstw wzrosła o 85 podmiotów. Dane dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów w podziale według klas wielkości ilustruje poniższa tabela.

Tabela 5. Podział podmiotów gospodarczych w powiecie według klas wielkości

Klasa wielkości przedsiębiorstwa		Struktura podmiotów w powiecie w 2017r.		Przyrost w skali roku w powiecie* (2016r.- 100%)	
		N	%	N	%
Mikro przedsiębiorstwa	0-9 pracowników	4482	95,63%	92	2,1%
Małe przedsiębiorstwa	10-49 pracowników	171	3,65%	-9	-5,0%
Średnie przedsiębiorstwa	50-249 pracowników	32	0,68 %	2	6,7%
Duże przedsiębiorstwa	250-999 pracowników	2	0,04%	0	0,0%
	1000 i więcej pracowników	0	0,0%	0	0,0%
Ogółem		4687	100,0%	85	1,8%

Według stanu z 31.XII.2017, *w porównaniu do analogicznego okresu z poprzedniego roku

Źródło: <http://www.stat.gov.pl>.

Głównym obszarem działalności podmiotów gospodarczych w powiecie jest handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G). Ten rodzaj działalności prowadzi około 25,5% podmiotów w powiecie. Następnie 11,7% firm działa w obszarze budownictwa (sekcja F), zaś około 9,0% powiatowych firm w sekcji związanej z przetwórstwem przemysłowym (sekcja C). Około 7,5% przedsiębiorstw zajmuje się działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L). Należy zauważyć ponadto, że ponad 5,0% przedsiębiorstw zajmuje się jeszcze: opieką zdrowotną i pomocą społeczną (sekcja Q, 6,9%), działalnością w ramach połączonych sekcji S i T (6,9%), transportem oraz gospodarką magazynową (sekcja H, 6,7%). W porównaniu do stanu z końca 2016 roku największy przyrost liczbowy odnotowany został w przypadku sekcji F (wzrost o 50 podmiotów), oraz sekcji S i T (wzrost o 22 podmioty). Największe spadki dotyczyły sekcji H (transport oraz gospodarka magazynowa – spadek o 15 podmiotów) oraz sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – spadek o 13 podmiotów). Omawiane dane przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 6. Podział podmiotów gospodarczych w powiecie według sekcji PKD

Seksja / Obszar działalności		Struktura podmiotów w powiecie w 2017r.		Liczba podmiotów w 2016 roku	Zmiana liczby podmiotów w porównaniu do stanu roku (2017-100%)	
		N	%	N	N	%
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	286	6,1%	287	-1	-0,3%
B	Górnictwo i wydobywanie	3	0,1%	3	0	0,0%
C	Przetwórstwo przemysłowe	421	9,0%	406	15	3,6%
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	7	0,1%	8	-1	-14,3%
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	16	0,3%	18	-2	-12,5%
F	Budownictwo	549	11,7%	499	50	9,1%
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1195	25,5%	1208	-13	-1,1%
H	Transport i gospodarka magazynowa	313	6,7%	328	-15	-4,8%
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	113	2,4%	113	0	0,0%
J	Informacja i komunikacja	45	1,0%	46	-1	-2,2%
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	93	2,0%	96	-3	-3,2%
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	351	7,5%	341	10	2,8%
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	226	4,8%	217	9	4,0%
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	128	2,7%	123	5	3,9%
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	44	0,9%	43	1	2,3%
P	Edukacja	131	2,8%	139	-8	-6,1%
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	322	6,9%	315	7	2,2%
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	114	2,4%	102	12	10,5%
S i T	Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	325	6,9%	303	22	6,8%
Ogółem		4687	100%	4602	85	1,8%

Według stanu z 31.XII.2017

Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

W powiecie strzelecko-drezdeneckim na rok 2017 odnotowano 1195 podmiotów gospodarczych zakwalifikowanych do sekcji G PKD, która obejmuje takie działy jak:

- Dział 45 - handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych;
- Dział 46 - handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi;
- Dział 47 - handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi.

Powiat strzelecko-drezdenecki znajduje się na jedenastym miejscu w województwie lubuskim pod względem liczby podmiotów związanych z sekcją G PKD. Na pierwszym miejscu znajduje się miasto Zielona Góra, którą charakteryzuje 4998 podmiotów gospodarczych przypisanych do sekcji G PKD. Ilość podmiotów w województwie lubuskim zilustrowano w poniższej tabeli.

Tabela 7. Ilość podmiotów gospodarczych sekcji G w powiatach województwa lubuskiego (stan na koniec roku 2017)

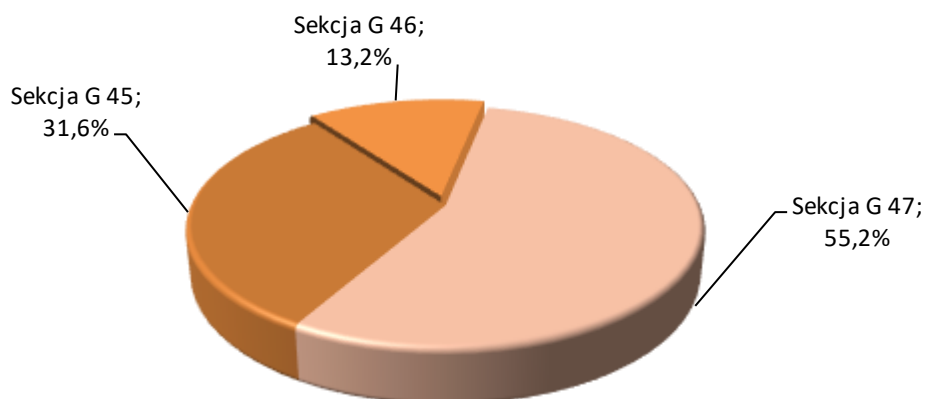
Lp.	Powiat	Ilość podmiotów w sekcji G
	Województwo lubuskie ogółem	27026
1	Powiat m. Zielona Góra	4998
2	Powiat m. Gorzów Wielkopolski	4141
3	Powiat żarski	2674
4	Powiat gorzowski	1918
5	Powiat żagański	1851
6	Powiat nowosolski	1711
7	Powiat słubicki	1616
8	Powiat zielonogórski	1556
9	Powiat krośnieński	1384
10	Powiat międzyrzecki	1344
11	<u>Powiat strzelecko-drezdenecki</u>	1195
12	Powiat świebodziński	1107
13	Powiat wschowski	838
14	Powiat sulęciński	693

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na 1195 przedsiębiorstw zarejestrowanych w sekcji G w powiecie strzelecko-drezdeneckim ponad połowa związana jest z handlem hurtowym i detalicznym z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi: 158 podmiotów w sekcji G 46 (handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi) oraz 660 podmiotów w sekcji G 47 (handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samo-

chodowymi), co stanowi odpowiednio 13,2% i 55,2% wszystkich podmiotów w sekcji G. Pozostałą część stanowi handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych. Na poniższym wykresie przedstawiono podział procentowy sekcji G.

Wykres 6. Podział sekcji G w powiecie strzelecko-drezdeneckim w roku 2017

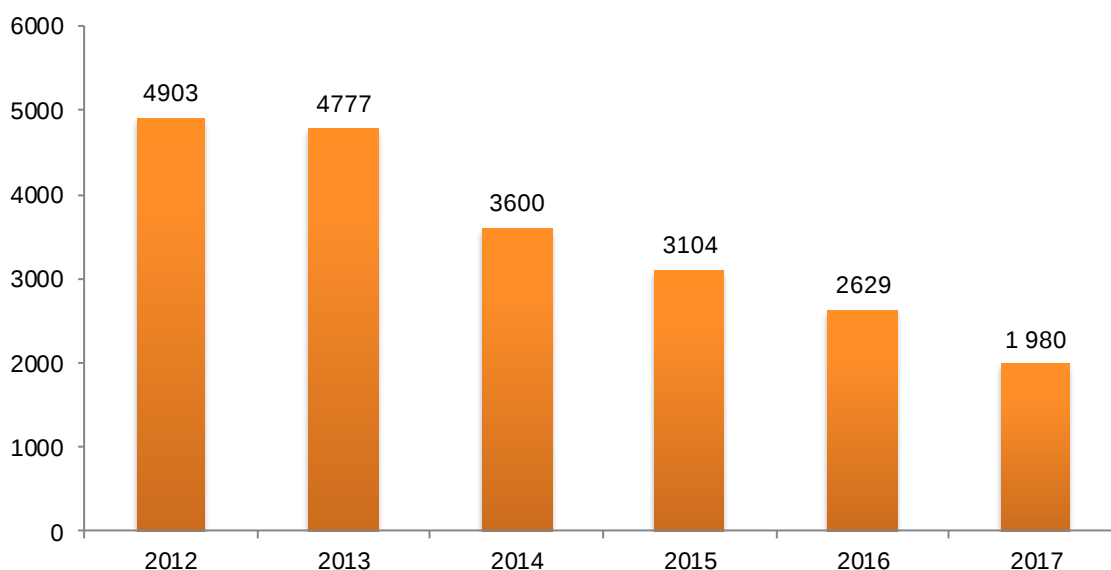

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Bezrobotni

Na koniec 2017 roku w powiecie zarejestrowanych było 1980 osób bezrobotnych, z czego 62,1% stanowiły kobiety. Od końca 2012 roku obserwowany jest stały spadek liczby osób bezrobotnych. Podczas gdy w 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowane były 4903 osoby, w 2017 roku liczba ta zmniejszyła się do 1980 osób (odnotowano spadek bezrobotnych o 2923 osoby).

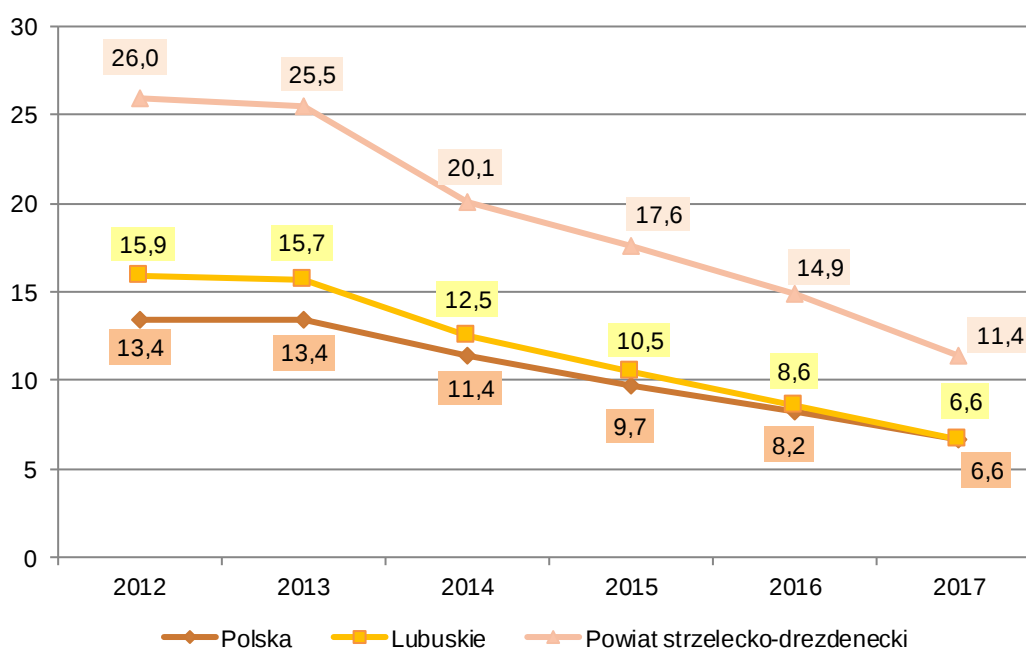
Wykres 7. Liczba bezrobotnych w powiecie w latach 2012-2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Stopa bezrobocia w powiecie strzelecko-drezdeneckim od 2012 roku zmieniała się zgodnie z trendem ogólnopolskim i wojewódzkim. W 2012 roku stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 26,0%. Od 2012 roku stopa bezrobocia sukcesywnie się zmniejszała i w 2017 roku osiągnęła wartość 11,4%. W tym samym czasie stopa bezrobocia wynosiła 6,6% w województwie oraz 6,6% w kraju. Szczegółowe informacje przedstawione zostały na poniższym wykresie.

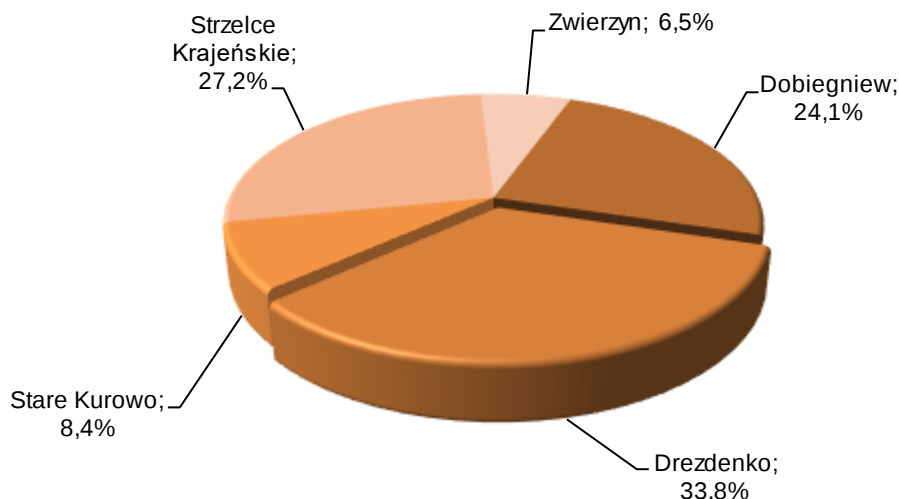
Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie na koniec 2012-2017 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na dzień 31.12.2017r. najwięcej bezrobotnych zamieszkiwało gminy Drezdenko (33,8%) oraz Strzelce Krajeńskie (27,2%). Gminę Dobiegniew zamieszkiwało 24,1% bezrobotnych z terenu powiatu. Najmniej, bo około 6,5% ogółu bezrobotnych mieszkało w gminie Zwierzyn.

Wykres 9. Bezrobotni mieszkańcy powiatu w zależności od miejsca zamieszkania

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS. Stan na koniec 2017 roku.

Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy to grupa osób, która ze względu na szczególne uwarunkowania ma znaczne problemy z wyjściem ze stanu bezrobocia. 85,1% spośród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w 2017 r. kwalifikowało się do grupy znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 60,2% osób bezrobotnych. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 33,3% przypadków były osobami powyżej 50 roku życia, a w 28,5% osobami przed 30 rokiem życia. Około 33,0% wychowuje co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia. Pozostałe grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy są mniej liczne. Osoby niepełnosprawne stanowią 10,5%, natomiast tylko jedna osoba korzystała ze świadczeń pomocy społecznej. W porównaniu do roku poprzedniego wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy największy liczbowo spadek odnotowany został wśród osób długotrwale bezrobotnych (o 377 osób) oraz wśród bezrobotnych do 30 roku życia (spadek o 227 osób). Szczegółowe informacje na temat liczby zarejestrowanych bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 8. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w końcu 2017 roku

Kategoria bezrobotnych	Bezrobotni zarejestrowani 2017r.		Bezrobotni zarejestrowani 2016r.	Przyrost w porównaniu do roku poprzedniego	
	N	udział w ogóle bezrobotnych w szczególnej sytuacji	N	N	Zmiana procentowa
do 30 roku życia	480	28,5%	707	-227	-32,1%
w tym 25 roku życia	234	13,9%	365	-131	-35,9%
długotrwale bezrobotne	1015	60,2%	1392	-377	-27,1%
powyżej 50 roku życia	561	33,3%	740	-179	-24,2%
korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	1	0,1%	1	0	0,0%
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	556	33,0%	472	84	17,8%
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	14	0,8%	0	14	
niepełnosprawni	177	10,5%	191	-14	-7,3%
W szczególnej sytuacji	1685	100,0%	2197	-512	-23,3%

Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

Bezrobotne kobiety będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowią 62,9% ogółu bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich długotrwale bezrobotne stanowiły 65,2% osób bezrobotnych. Kobiety będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 20,1% przypadków były osobami powyżej 50 roku życia, a w 33,7% osobami przed 30 rokiem życia. Około 45,1% wychowuje co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia. Pozostałe grupy kobiet w szczególnej sytuacji na rynku pracy są mniej liczne. Kobiety niepełnosprawne stanowią 9,2%, natomiast tylko jedna korzystała ze świadczeń pomocy społecznej. W porównaniu do roku poprzedniego (2016) wśród kobiet w szczególnej sytuacji na rynku pracy największy liczbowo spadek odnotowany został wśród długotrwale bezrobotnych (o 188 osób) oraz wśród bezrobotnych do 30 roku życia (spadek o 146 osób). Szczegółowe informacje na temat liczby zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w szczególnej sytuacji na rynku pracy znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 9. Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w końcu 2017 roku

Kategoria bezrobotnych kobiet	Bezrobotne kobiety zarejestrowane 2017r.		Bezrobotne kobiety zarejestrowane 2016r.	Przyrost w porównaniu do roku poprzedniego	
	N	udział w ogóle bezrobotnych w kobiet szczególnej sytuacji	N	N	Zmiana procentowa
do 30 roku życia	357	33,7%	503	-146	-29,0%
w tym 25 roku życia	171	16,1%	255	-84	-32,9%
długotrwale bezrobotne	691	65,2%	879	-188	-21,4%
powyżej 50 roku życia	213	20,1%	294	-81	-27,6%
korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	1	0,1%	1	0	0,0%
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	478	45,1%	434	44	10,1%
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	9	0,8%	0	9	0,0%
niepełnosprawne	97	9,2%	100	-3	-3,0%
W szczególnej sytuacji	1060	100,0%	1321	-261	-19,8%

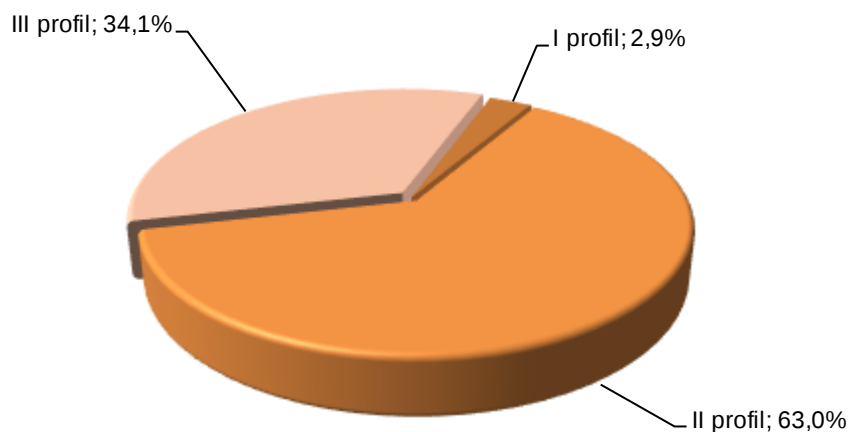
Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

Profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych jest sposobem na segmentowanie współpracy urzędu pracy z osobami bezrobotnymi wprowadzonym ustawą z dnia 14 marca 2014r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 598). Profil pomocy to zakres form pomocy określonych w ustawie dobrany do osoby bezrobotnej ze względu na jej sytuację i aktualne potrzeby. Profil pomocy ustala się dla każdej osoby bezrobotnej, która rejestruje się w powiatowym urzędzie pracy. Osobie bezrobotnej może zostać ustalony jeden z trzech profili pomocy:

- ✓ Profil pomocy I – w tym profilu są bezrobotni aktywni, którzy nie potrzebują specjalistycznej pomocy, a jedynie przedstawienia ofert pracy;
- ✓ Profil pomocy II – w tym profilu są bezrobotni wymagający wsparcia, mogący korzystać ze wszystkich usług i instrumentów rynku pracy oferowanych przez urzędy pracy;
- ✓ Profil pomocy III – w tym profilu są bezrobotni oddaleni od rynku pracy, którzy z różnych powodów zagrożeni są wykluczeniem społecznym, jak i ci, którzy z własnego wyboru nie są zainteresowani podjęciem pracy lub uchylają się od pracy legalnej.

Wśród osób zarejestrowanych na koniec 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelcach Krajeńskich 2,9% zostało przydzielonych do I profilu pomocy, a 63,0% bezrobotnych otrzymało II profil pomocy. Pozostałe 34,1% bezrobotnych przyporządkowanych zostało do III profilu.

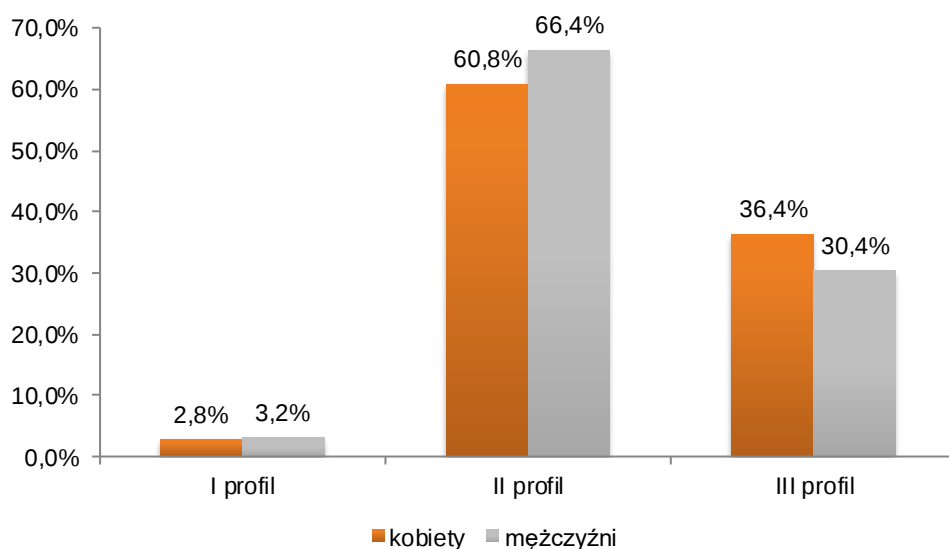
Wykres 10. Liczba bezrobotnych w podziale na 3 profile pomocy wg stanu z końca 2017 roku

Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

Podczas gdy spośród ogółu kobiet zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelcach Krajeńskich 36,4% przyporządkowanych zostało do III profilu pomocy, rzadziej od mężczyzn otrzymywały pomoc w ramach I oraz II profilu. Około 2,8% kobiet przypisanych zostało do I profilu pomocy, a 60,8% otrzymywała pomoc w ramach II profilu. Osoby przypisane do III profilu pomocy w większości zamieszkiwały obszary wiejskie (w 57,7% przypadków) oraz w większości przypadków były osobami długotrwale bezrobotnymi (65,5%).

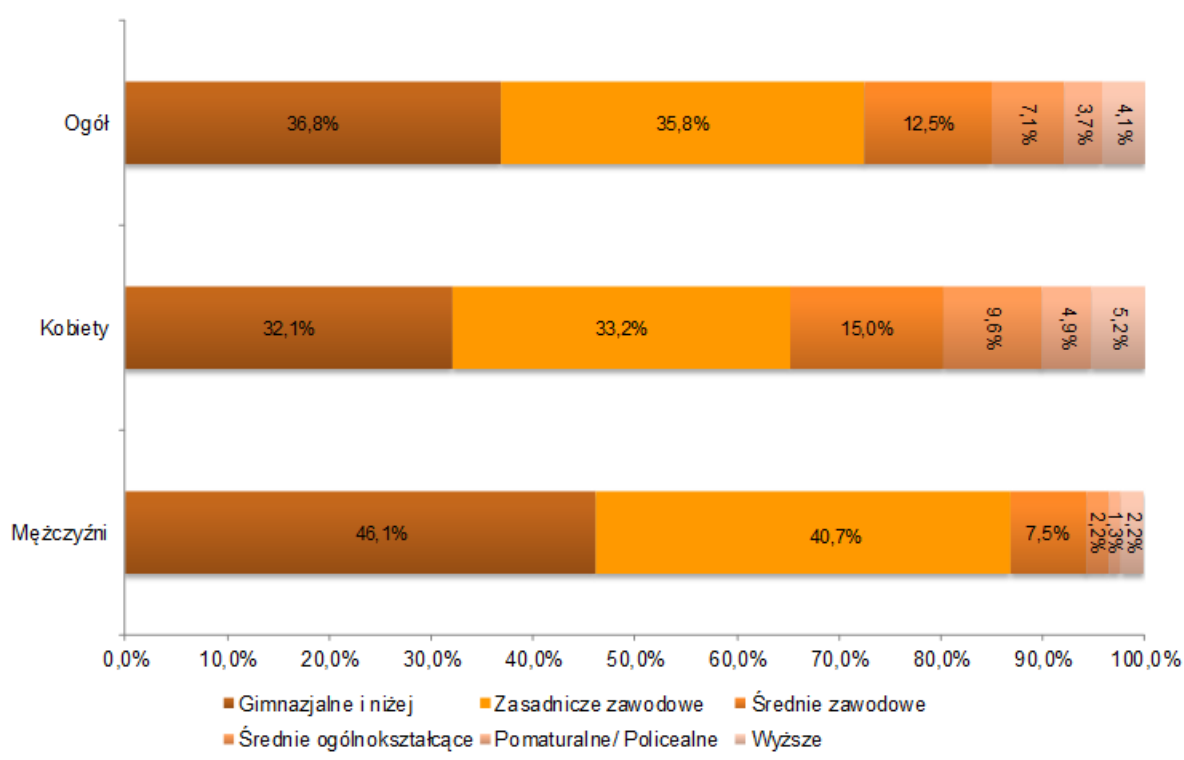
Wykres 11. Liczba osób bezrobotnych w podziale na 3 profile pomocy wg stanu z końca 2017 roku

Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

Wśród osób z III profilem pomocy najwyższy odsetek osób posiadał wykształcenie podstawowe i gimnazjalne (36,8%) oraz wykształcenie zasadnicze zawodowe (35,8%). Istotnym zauważeniem jest fakt, że kobiety przypisane do III profilu pomocy częściej legitymowały się wykształceniem średnim zawodowym (15,0%), średnim ogólnokształcącym (9,6%), pomaturalnym/ policealnym (4,9%) oraz wyższym (5,2%) w stosunku do mężczyzn. Niski poziom wykształcenia jest jedną z głównych barier w poszukiwaniu zatrudnienia. Podczas gdy kobiety z wykształceniem średnim lub wyższym posiadają zazwyczaj większe szanse na znalezienie zatrudnienia, kobiety z niskim wykształceniem mają niższe kwalifikacje przez co trudniej im znaleźć nową pracę i ją utrzymać. Z tego powodu kluczowe jest podjęcie działań, które podniosą kwalifikacje kobiet z niskim poziomem wykształcenia i umożliwią im znalezienie zatrudnienia.

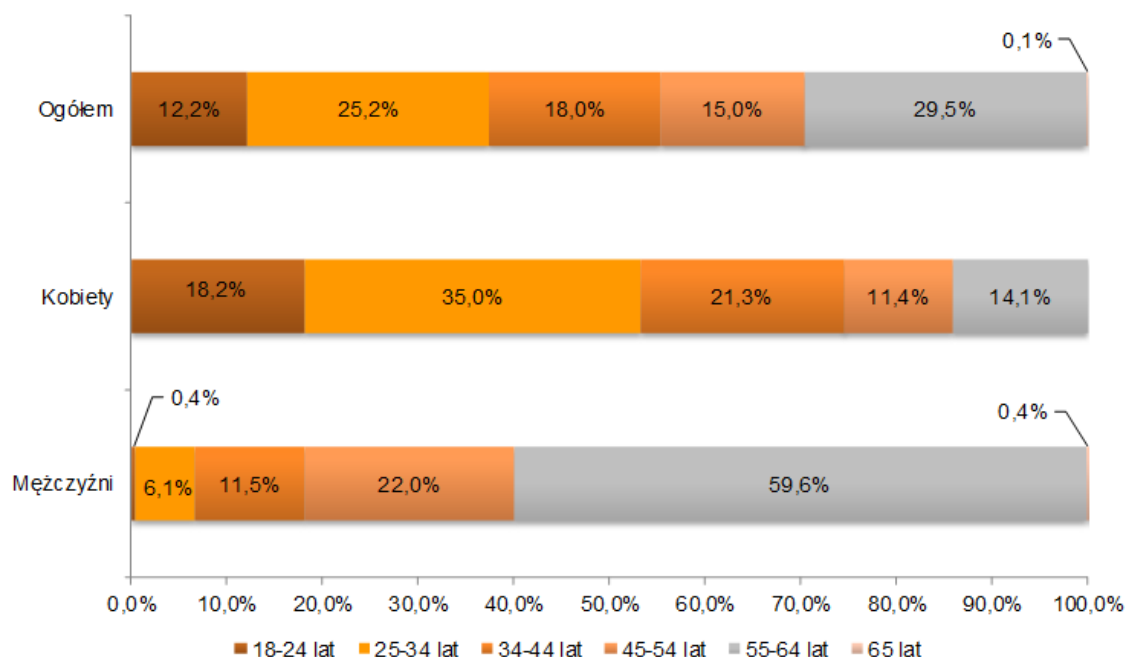
Wykres 12. Bezrobotni z III profilem pomocy ze względu na wykształcenie wg stanu z końca 2017 roku

Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

Osoby bezrobotne z III profilu pomocy najczęściej (w 29,5%) miały 55-64 lata. Co czwarta osoba bezrobotna z III profilu pomocy (25,2%) miała od 25 do 34 lat, a około 18,0% znajdowało się w przedziale 34-44 lata. 35,0% kobiet przypisanych do III profilu pomocy było w wieku 25-34 lata, podczas gdy mężczyźni w tym wieku stanowili zaledwie 6,1% ogółu (szczegółowe informacje przedstawione zostały na poniższym wykresie), co pozwala na wyciągnięcie wniosku, iż kobiety w przedziale wiekowym 25-34 lata mają znacznie większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia niż mężczyźni należący do tej grupy wiekowej. Wśród kobiet występował również znacznie wyższy odsetek osób w wieku od 18 do 24 lat. (18,2% u kobiet, a u mężczyzn 0,4%). W przeciwieństwie do odsetka mężczyzn w wieku 55-64 lat (59,6%) odsetek kobiet w tym wieku wyniósł tylko 14,1%.

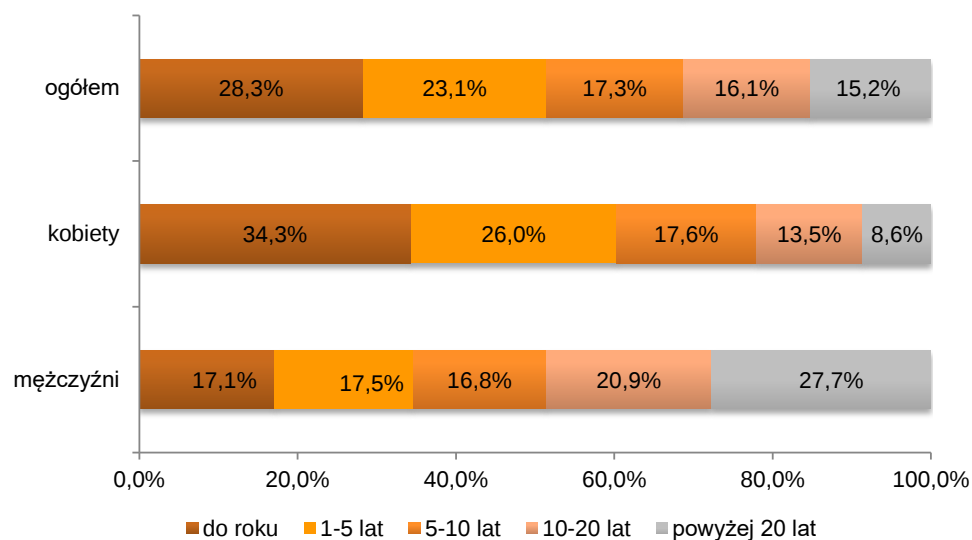
Wykres 13. Bezrobotni z III profilem pomocy ze względu na wiek wg stanu z końca 2017 roku

Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

Okolo 23,1% osób przypisanych do III profilu pomocy posiadało staż pracy 1-5 lat. W przypadku kobiet odsetek osób ze stażem pracy 1-5 lat był zdecydowanie wyższy niż w przypadku mężczyzn i wynosił 26,0% - dla porównania u mężczyzn odsetek ten wynosił 17,5%. Kobiety z krótkim stażem pracy (do 5 lat) sumarycznie stanowiły ponad połowę wszystkich kobiet (60,3%), wśród mężczyzn odsetek ten zaś był zdecydowanie niższy i wynosił 34,6%. Omawiane informacje przedstawione zostały na poniższym wykresie.

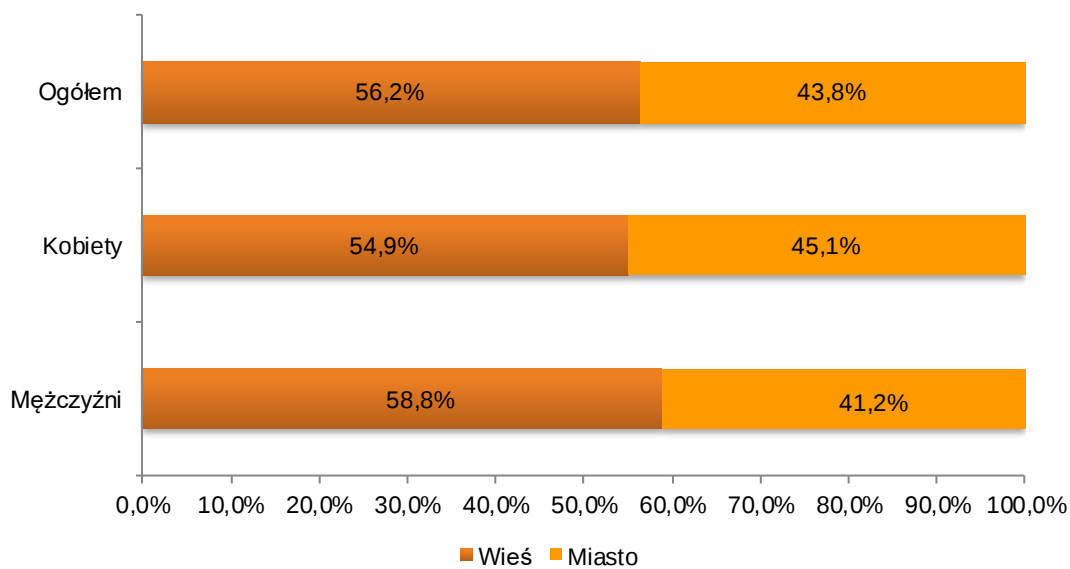
Wykres 14. Bezrobotni z III profilem pomocy ze względu na staż pracy wg stanu z końca 2017 roku.

Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

W przypadku miejsca zamieszkania zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn obserwuje się relacje pomiędzy bezrobociem a miejscem zamieszkania. W przypadku kobiet i mężczyzn przypisanych do III profilu więcej bezrobotnych mieszka na obszarach wiejskich (56,2% ogółu). Należy zaznaczyć, iż kobiety zarówno w miastach, jak i wsiach stanowią większy odsetek osób bezrobotnych w stosunku do mężczyzn. Omówione informacje zostały pokazane na poniższym wykresie.

Wykres 15. Bezrobotni z III profilem pomocy ze względu na miejsce zamieszkania wg stanu z końca 2017 roku

Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

Zapotrzebowanie na zawody na lokalnym rynku pracy

W 2017 roku do Powiatowego Urzędu Pracy najwięcej wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej zgłoszonych zostało w sekcjach PKD takich jak: przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samo-chodowych, włączając motocykle (sekcja G) .

Tabela 10. Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej w 2017 roku w powiecie strzelecko-drezdeneckim

Sekcja PKD	Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej w 2017 roku
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A)	412
Górnictwo i wydobywanie (sekcja B)	3
Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)	629

Sekcja PKD	Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej w 2017 roku
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D)	1
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E)	12
Budownictwo (sekcja F)	248
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G)	450
Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H)	91
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I)	121
Informacja i komunikacja (sekcja J)	5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K)	11
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L)	11
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M)	82
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N)	565
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O)	224
Edukacja (sekcja P)	39
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q)	135
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R)	20
Pozostała działalność usługowa (sekcja S)	46
Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T)	1
Organizacje i zespoły eksterytorialne (sekcja U)	0
OGÓŁEM	3106

Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

Pracodawcy działający na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego poszukują pracowników na rozmaite stanowiska pracy. Analiza zgłoszonych przez pracodawców w 2017 roku ofert pracy pokazuje, iż najczęściej poszukiwani są pracownicy na stanowiska:

- Pracownik produkcji – 550 ofert;
- Ogrodnik- 175 ofert;
- Magazynier- 148 ofert;
- Sprzedawca, sprzedawca-kasjer - 133 oferty;
- Robotnik budowlany (dekarz, brukarz) - 99 oferty;
- Pracownik administracyjny- 94 oferty;
- Kierowca- operator wózka widłowego- 76 ofert;
- Spawacz- 75 ofert;
- Montażysta- 73 oferty;
- Ślusarz- 68 ofert;
- Pracownik fizyczny- 67 ofert;
- Operator maszyn- 54 oferty;
- Robotnik leśny- 51 ofert;
- Kierowca samochodu ciężarowego- 39 ofert;
- Mechanicy- 38 ofert;
- Kelner- 30 ofert;
- Kucharz- 24 ofert;
- Nauczyciel- 21 ofert;
- Sprzątaczką- 20 ofert;
- Stolarz- 17 ofert;
- Doradca klienta- 15 ofert;
- Pracownik ochrony- 14 ofert;
- Elektryk/ pomocnik elektryka- 4 oferty.

Badanie i analiza lokalnego rynku pracy powiatu strzelecko-drezdeneckiego na lata 2018-2019 potwierdza popyt na pracowników związanych z handlem hurtowym i detalicznym, szczególnie na sprzedawców. W badaniu tym wzięło udział 66 pracodawców związanych z sekcją G (czyli z handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle). 37,5% z nich w trakcie realizacji badania poszukiwało pracowników, najczęściej sprzedawców, którzy mają doświadczenie zawodowe, potrafią obsługiwać terminal płatniczy oraz kasę fiskalną oraz deklarują znajomość pakietu Microsoft Office. Powodem zapotrzebowania na omawianych pracowników były: wzrost sprzedaży dóbr/ towarów, zapotrzebowanie na pracowników o odpowiednich kwalifikacjach i umiejętnościach, przejście pracowników na emeryturę i płynność pracowników.

Informacja sygnałna wskazuje na zawody, dla których na lokalnym rynku pracy jest największe i najmniejsze zapotrzebowanie (deficyt oraz nadwyżka). Zawodami deficytowymi są te zawody, dla których zapotrzebowanie rynkowe jest większe niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Dla zawodów nadwyżkowych istnieje niższe zapotrzebowanie na rynku pracy niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. W informacji sygnałnej za rok 2017 wśród zawodów deficytowych znalazły się trzy zawody związane z szeroko pojętym handlem/sprzedażą: przedstawiciele handlowi, kierownicy w handlu hurtowym i deta-

licznym oraz kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży. Fakt, iż wyszczególnione grupy zawodów znajdują się wśród zawodów deficytowych wskazuje na to, że na rynku pracy istnieje na nie zapotrzebowanie, a tym samym osoby kandydujące do pracy w wymienionych zawodach będą miały duże szanse na uzyskanie zatrudnienia.

Tabela 11. Informacja sygnałna za rok 2017

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	Zawód maksymalnie deficytowy	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
		Agenci ubezpieczeniowi
		Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych
		Kierownicy gastronomii
		Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej nieklasyfikowany
		Hodowcy drobiu
		Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniem
		Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej nieklasyfikowani
		Układacze towarów na półkach
		Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin
	Zawód deficytowy	Sekretarze medyczni i pokrewni
		Asystenci nauczycieli
		Kierownicy w handlu hurtowym i detalicznym
		Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr
		Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
		Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe
		Kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych
		Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży
		Kierownicy do spraw budownictwa
		Spedytorzy i pokrewni
		Przedstawiciele handlowi
		Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy
		Projektanci grafiki i multimediów
		Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni
		Czyszciele pojazdów
RÓWNOWAGA	Zawód zrównoważony	Kierownicy do spraw finansowych
NADWYŻKA	Zawód nadwyżkowy	Tapicerzy i pokrewni
		Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości
		Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej nieklasyfikowani
		Inżynierowie gdzie indziej nieklasyfikowani
		Barmani
		Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie
		Dyrektorzy generalni i zarządzający
		Spawacze i pokrewni
	Zawód maksymalnie nadwyżkowy	Ekonomiści
		Introligatorzy i pokrewni
		Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją
		Filolodzy i tłumacze
		Kierownicy biura
		Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej nieklasyfikowani
		Monterzy sprzętu elektrycznego

Źródło: PUP Strzelce Krajeńskie.

Podsumowanie analizy danych zastanych

Wśród osób zarejestrowanych w III profilu przeważają kobiety. Kobiety zakwalifikowane do III profilu pomocy należą do grupy bezrobotnych, których szczególnie trudno włączyć jest ponownie na rynek pracy. Z tego powodu konieczne jest kierowanie do nich szczególnych form wsparcia, które umożliwią im nie tylko zdobycie nowych kwalifikacji i kompetencji, ale również dadzą szansę na znalezienie zatrudnienia i utrzymanie się na stanowisku pracy. Należy również dodać, iż kobiety z III profilem pomocy najczęściej, bo w 33,2% przypadków posiadają wykształcenie zawodowe oraz podstawowe (32,1%). Brak odpowiednich kwalifikacji powoduje, iż kobietom tym szczególnie trudno jest uniknąć bezrobocia.

Przy organizowaniu wsparcia dla osób bezrobotnych na uwagę zasługuwać powinny te zawody, w których w miarę szybko można wykształcić osobę bezrobotną – dzięki temu osoba po zdobyciu odpowiednich kwalifikacji ma szansę na znalezienie zatrudnienia w zawodach, w których pracodawcy obecnie mają niedobory kadrowe. Analiza źródeł wykazała, że niedobory kadrowe obserwowane są szczególnie w obszarze handlu. Potwierdzono również, że zawody z branży handlowej nie należą do nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy. Wskazują na to zarówno wyniki monitoringu zawodów, jak również barometru zawodów na rok 2018, gdzie przewiduje się między innymi, że sprzedawcy znajdą się w grupie zawodów zrównoważonych.

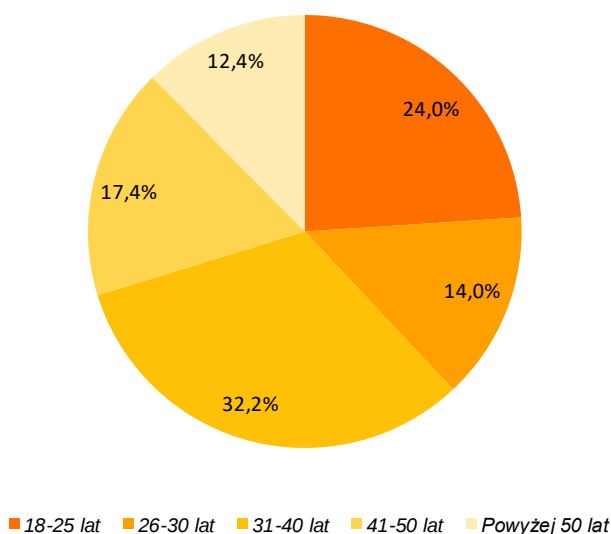
Kobiety przypisane do III profilu pomocy wytypowano jako potencjalną grupę uczestników programu specjalnego i włączono do dalszej części badania zrealizowanego techniką ilościową.

Kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, kompetencje i umiejętności praktyczne bezrobotnych kobiet

W badaniu ilościowym wzięło udział 121 osób bezrobotnych kobiet z grupy wstępnie wyselekcjonowanej na podstawie wyników analizy danych zastanych. Do udziału w badaniu zaproszono wyłącznie kobiety przypisane do III profilu pomocy. Osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy to – zgodnie z klasyfikacją Publicznych Służb Zatrudnienia – bezrobotni najbardziej oddaleni od rynku pracy. 50,4% badanych stanowiły mieszkanki miast, pozostałe respondentki to mieszkanki obszarów wiejskich.

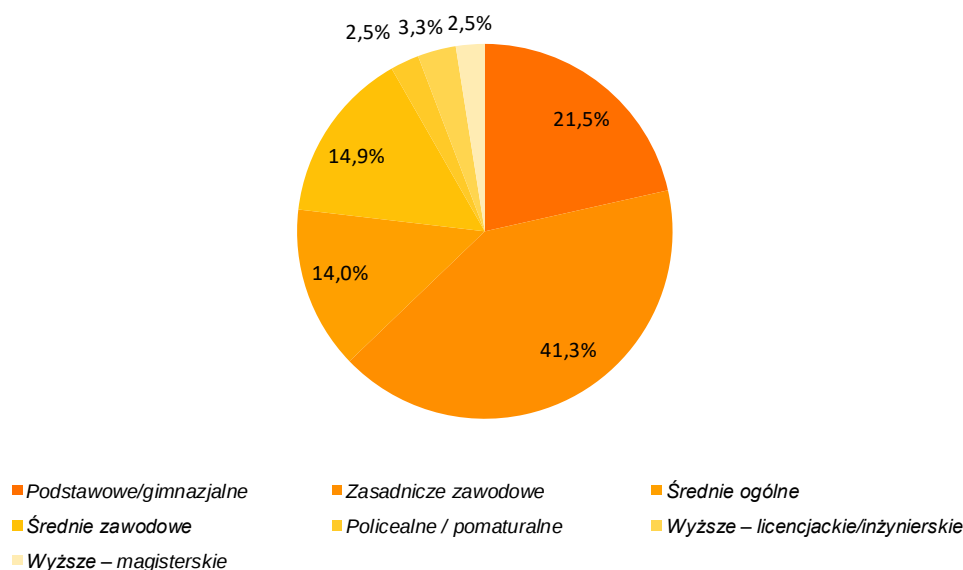
Ankietowane kobiety scharakteryzowano pod względem wieku i wykształcenia. Największą część badanych stanowiły kobiety w wieku 31-40 lat (32,2%). Wśród respondentek odnotowano także 24,0% kobiet w wieku 18-25 lat, 17,4% w wieku 41-50 lat, 14,0% w wieku 26-30 lat oraz 12,4% w wieku powyżej 50 roku życia.

Wykres 16. Wiek badanych bezrobotnych $N=121$

Największa część bezrobotnych kobiet uczestniczących w badaniu posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (41,3%). Drugą najliczniejszą grupą były ankietowane legitymujące się wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym (21,5%). Łącznie 31,4% respondentek stanowiły osoby z wykształceniem średnim (zawodowym lub ogólnym) oraz policealnym. Ankietowane z wyższym wykształceniem reprezentowały zdecydowaną mniejszość badanej grupy.

Wykres 17. Wykształcenie badanych bezrobotnych N=121

Zawody wyuczone posiadane przez największą liczbę ankietowanych kobiet to (minimum 4 osoby w zawodzie, możliwość wskazania jednej odpowiedzi):

- Sprzedawca / kasjer handlowy – 31 osób;
- Kucharz – 11 osób;
- Krawiec – 5 osób;
- Technik handlowiec – 4 osoby.

Z kolei zawody najdłużej wykonywane to przede wszystkim (możliwość wskazania jednej odpowiedzi):

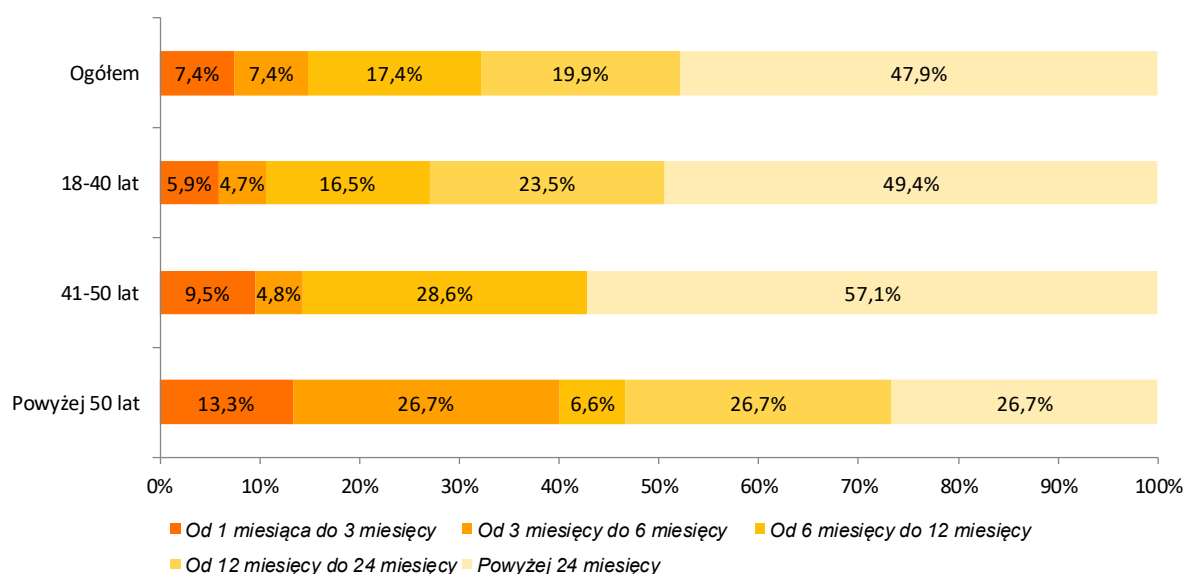
- Sprzedawca / kasjer handlowy – 57 osób;
- Pracownik produkcji – 9 osób;
- Kucharz – 8 osób;
- Szwaczka – 3 osoby;
- Fryzjer – 3 osoby.

Pogłębiona analiza wyników badania wskazuje, że wyłącznie w przypadku 29,5% badanych zawodów wyuczony jest zbliżony do zawodu ostatnio wykonywanego. Pod uwagę wzięto oczywiście wyłącznie osoby, które posiadają wyuczony zawód oraz potwierdzają staż pracy. Wyniki badania wskazują zatem na to, że dużą część badanej grupy należy zaklasyfikować do grona osób mobilnych zawodowo. Najczęściej wykonywane ostatnio zawody to:

- Sprzedawca / kasjer handlowy – 43 osoby;
- Pracownik produkcyjny – 17 osób;
- Kucharz – 8 osób;
- Tartacznik – 3 osoby.

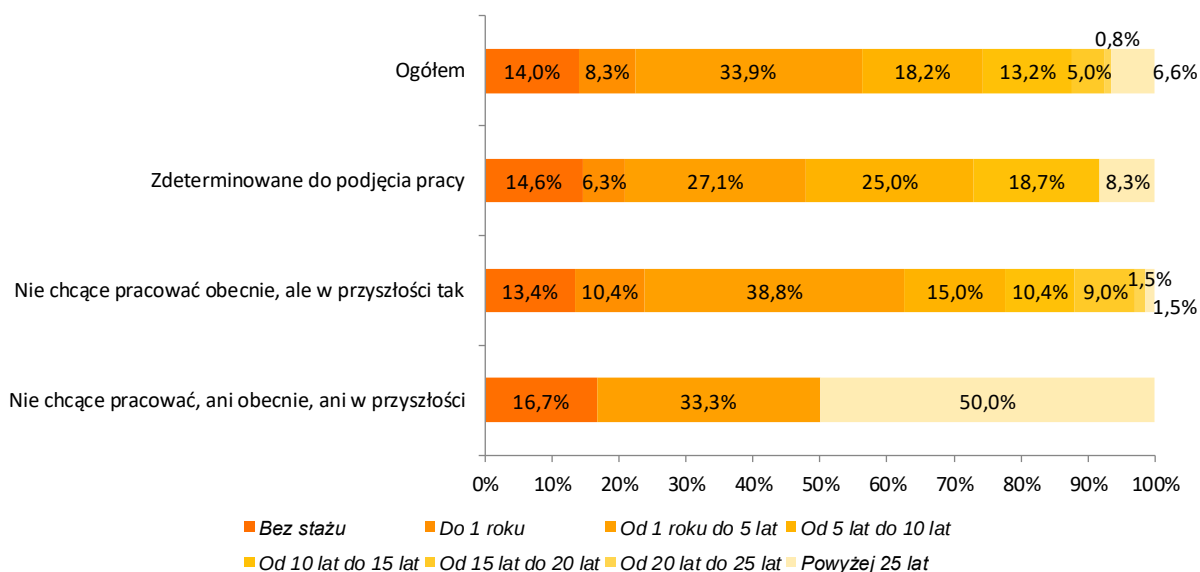
Biorąc pod uwagę powyższe zestawienia zwraca uwagę fakt dużych grup kobiet, których ostatni wykonywany zawód odpowiadał pracy związanej ze sprzedażą. 88,4% osób z tej grupy pozostaje bez zatrudnienia od co najmniej sześciu miesięcy, a około 67,4% od minimum jednego roku, co stawia tę grupę osób w bardzo trudniej sytuacji, jeśli chodzi o możliwość aktywizacji i powrotu na rynek pracy. W świetle wyników badań statystyka tej grupy dotycząca czasu pozostawania bez pracy jest zbliżona do struktury całej badanej populacji bezrobotnych kobiet, spośród których 85,1% pozostaje bez pracy od minimum sześciu miesięcy, a 67,7% od minimum jednego roku. Wyniki badania ujawniły również, że relatywnie długo bez pracy pozostają osoby w wieku 18-40 lat i 41-50 lat.

Wykres 18. Czas pozostawania bez pracy licząc od dnia ostatniej rejestracji w PUP a wiek $N=121$

Ankietowane bezrobotne kobiety scharakteryzowano również pod względem posiadanego stażu pracy. Zdecydowanie największa grupa posiada staż pracy wynoszący od 1 do 5 lat (33,9%). Ponadto, wynik testu Chi-kwadrat potwierdził, że osoby posiadające dłuższy staż pracy zdecydowanie rzadziej zainteresowane są ponownym podjęciem zatrudnienia. Prawidłowość ta dotyczy również wieku, tzn. starsze respondenci wykazują wyraźnie mniejsze zainteresowanie pracą. Wyniki badanie jednoznacznie wskazują, że grupę starszych wiekiem bezrobotnych kobiet będzie zaktywizować najtrudniej.

Wykres 19. Staż pracy a chęć jej ponownego podjęcia N=121

33,9% badanych kobiet posiada dodatkowe kwalifikacje/umiejętności zawodowe pozyskane np. podczas szkoleń/kursów. Dodatkowe kwalifikacje/umiejętności zawodowe posiadają szczególnie kobiety z wykształceniem zasadniczym zawodowym (48,0%), kobiety w wieku 41-50 lat (57,1%). Wyraźnie rzadziej są to natomiast bezrobotne niezainteresowane pracą, ani obecnie, ani w przyszłości (16,7%), bezrobotne z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym (0,0%) oraz bezrobotne w wieku powyżej 50 lat (13,3%). Dodatkowe kwalifikacje/umiejętności zawodowe posiadane przez największą liczbę ankietowanych bezrobotnych to:

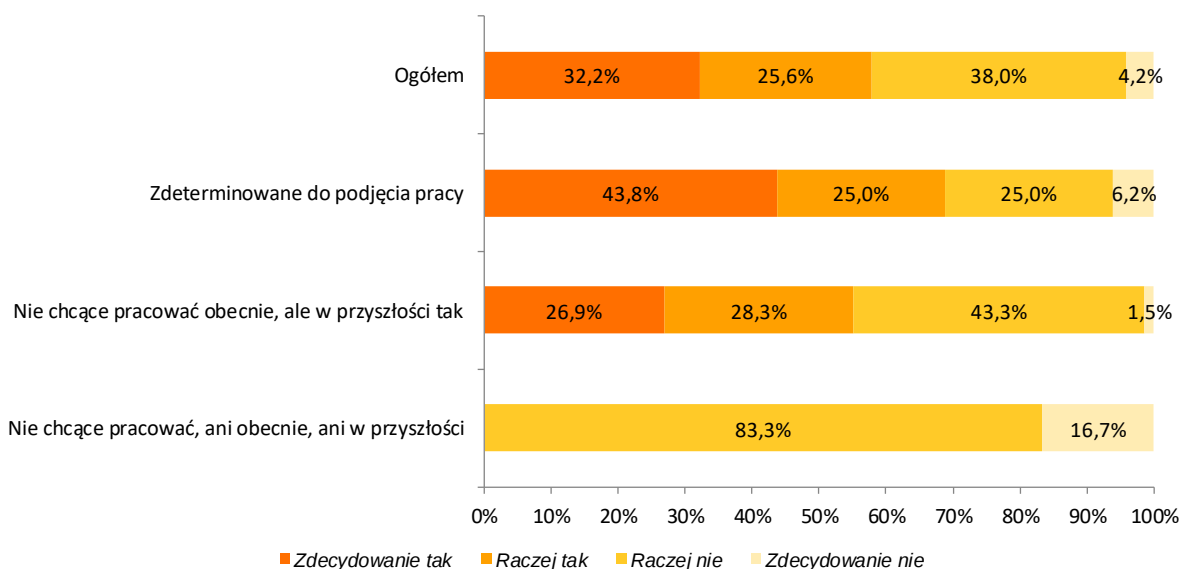
- Prawo jazdy kat. B – wskazało 27 badanych;
- Kurs obsługi komputera – wskazało 6 badanych;
- Kurs obsługi kasy fiskalnej – wskazało 5 badanych.

Problemy zawodowe i inne przeszkody utrudniające bezrobotnym podjęcie zatrudnienia lub utrzymanie miejsca pracy

57,8% ankietowanych bezrobotnych kobiet chce podnieść lub uzupełnić swoje kwalifikacje/umiejętności zawodowe, w tym 32,2% zdecydowanie. Wyniki badania potwierdzają również, że chętne do podnoszenia kwalifikacji są szczególnie bezrobotne, które wykazują jednocześnie chęć podjęcia pracy. Wśród kobiet niezainteresowanych pracą, ani obecnie, ani w przyszłości, nie odnotowano respondentek chcących podnieść lub uzupełnić swoje kwalifikacje. Duże znaczenie ma również wiek respondentek. Odsetki kobiet, które chcą doskonalić się zawodowo w poszczególnych grupach wiekowych wynoszą:

- 65,9% kobiet do 40 roku życia;
- 47,6% kobiet w wieku 41-50 lat;
- 26,7% kobiet powyżej 50 roku życia.

Wykres 20. Chęć podniesienia/uzupełnienia kwalifikacji a chęć podjęcia pracy $N=121$

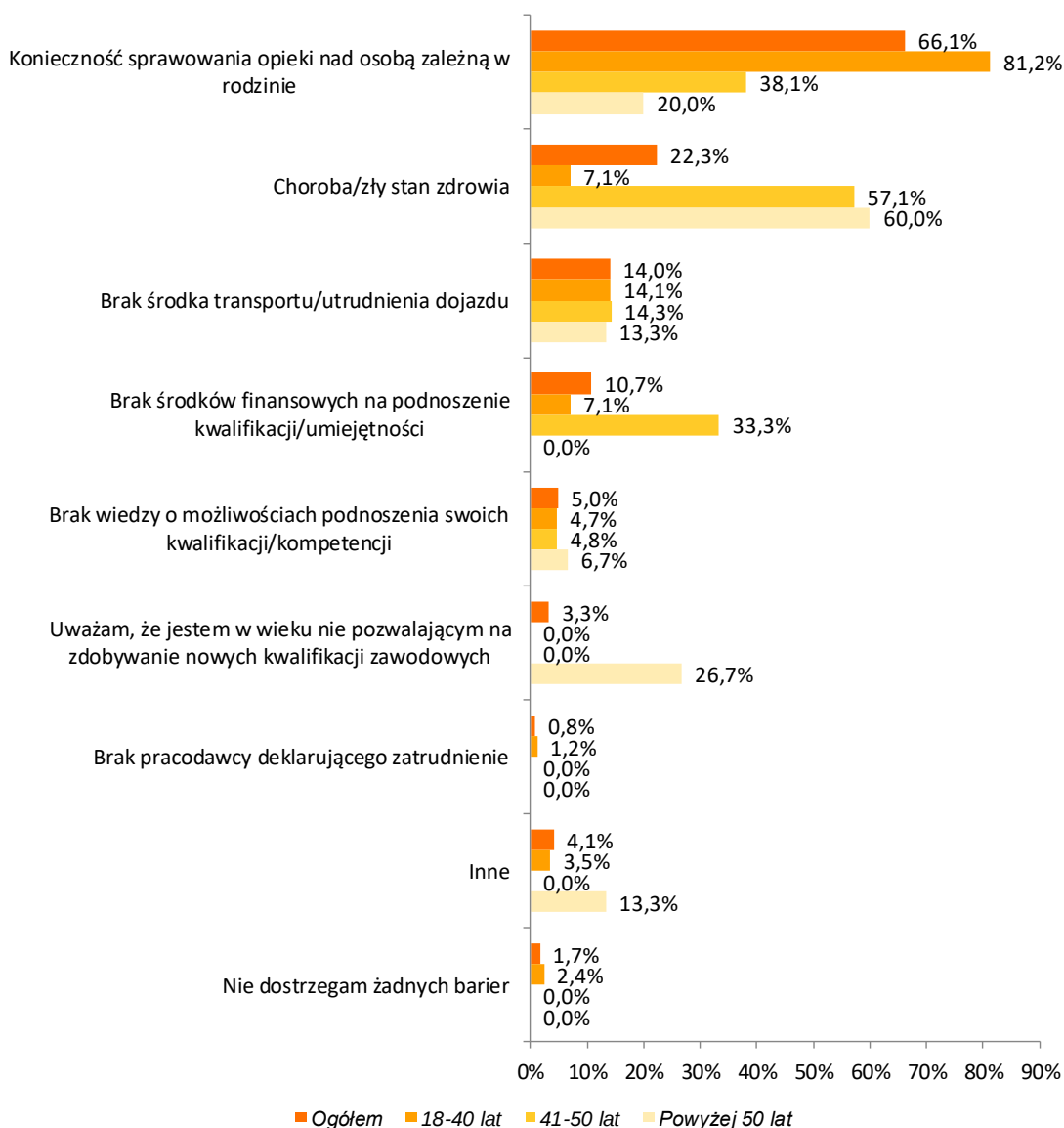
Z punktu widzenia projektowanego programu specjalnego istotne było ustalenie w jakich obszarach bezrobotne kobiety chciałyby podnosić/uzupełniać kwalifikacje i umiejętności zawodowe, gdyby pozostawić im dowolność wyboru. Najczęściej wskazywane odpowiedzi dotyczyły:

- Nauki języków obcych – wskazało 19 osób;
- Kursów kosmetycznych – wskazało 18 osób;
- Kursów prawa jazdy (głównie kategorii B) – wskazało 12 osób;
- Fryzjerstwa – wskazało 6 osób;

- Księgowości – wskazało 5 osób;
- Obsługi komputera – wskazało 5 osób;
- Handlu i obsługi kas fiskalnych – wskazały 4 osoby;
- Kosmetologii – wskazały 3 osoby.

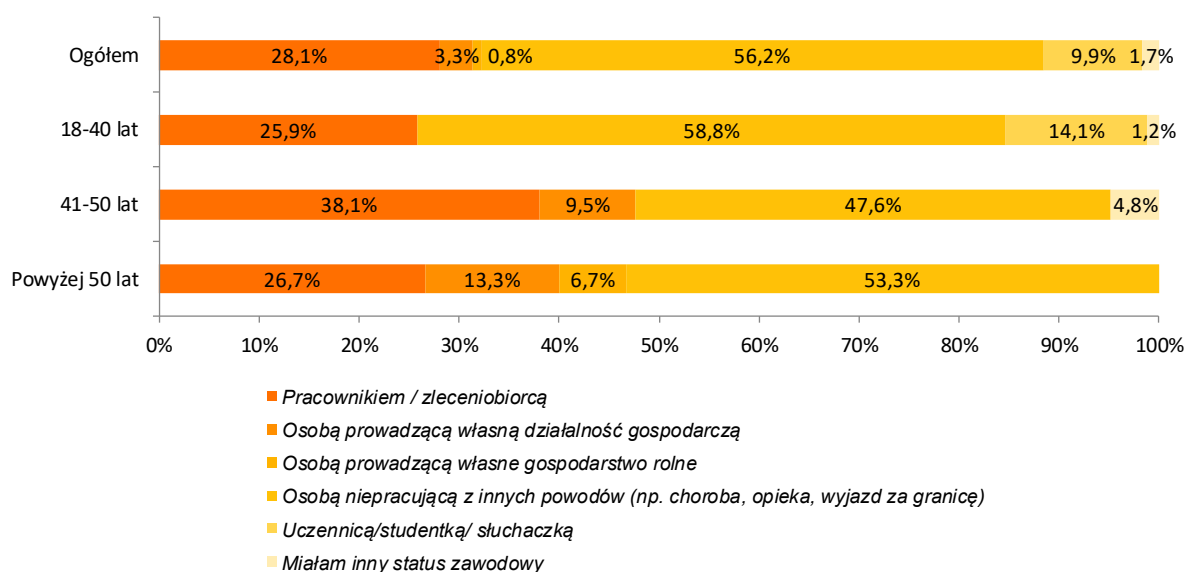
Wyniki badania głównych przeszkód w zdobywaniu nowych kwalifikacji i umiejętności zawodowych wskazują na konieczność sprawowania opieki nad osobą zależną w rodzinie (66,1% badanych) oraz na chorobę/zły stan zdrowia (22,3%). Obie wymienione przeszkody są silnie skorelowane z wiekiem respondentów. Na przeszkodę w postaci sprawowania opieki zdecydowanie najczęściej wskazywały młode kobiety (do 40 roku życia), z kolei na zły stan zdrowia zwracały uwagę przede wszystkim kobiety w wieku powyżej 40 roku życia. Należy również zauważyć, że dostrzeganie różnych barier jest powszechne w badanej grupie. Wyłącznie 1,7% respondentek twierdzi, że nic nie blokuje im podnoszenia kwalifikacji/umiejętności zawodowych. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie.

Wykres 21. Przeszkody utrudniające bezrobotnym zdobywanie nowych kwalifikacji/umiejętności zawodowych a wiek N=121 (możliwy wielokrotny wybór)

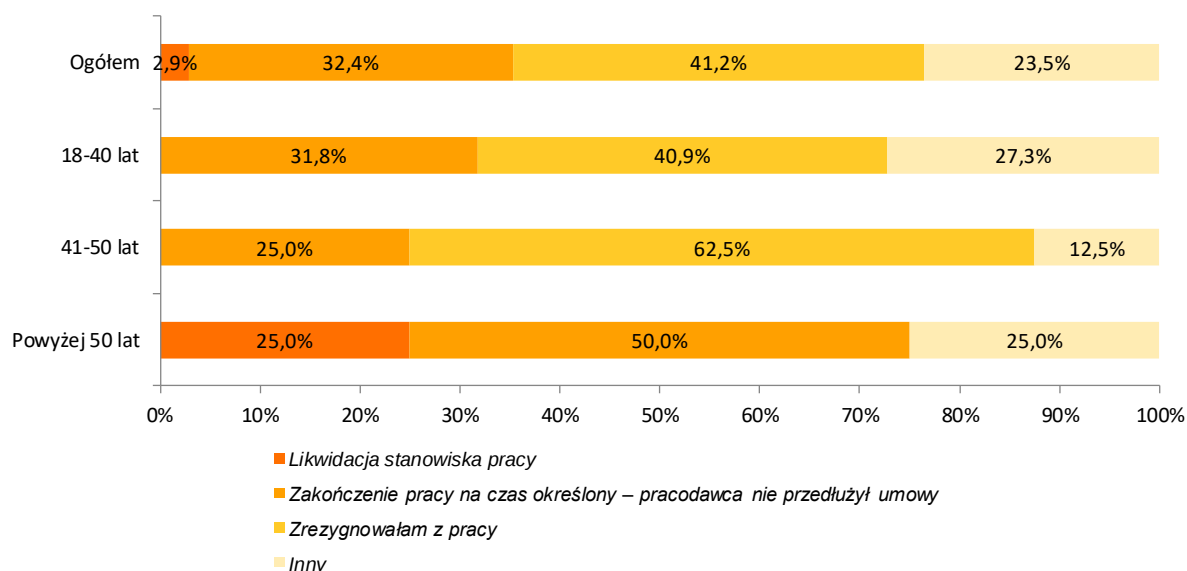
Wyłącznie 28,1% badanych kobiet bezpośrednio przed ostatnią rejestracją w Powiatowym Urzędzie Pracy posiadało status pracownika/zleceniobiorcy. Zdecydowanie częściej były osobami niepracującymi z różnych powodów (sprawowana opieka, choroba, wyjazd). Średni czas trwania przerwy w zatrudnieniu wyniósł w tej grupie 19 miesięcy.

Wykres 22. Status na rynku pracy przed rejestracją w PUP a wiek N=121

Kolejne pytanie było skierowane wyłącznie do kobiet, które przed rejestracją w urzędzie pracy posiadały status pracownika/zleceniobiorcy. Główne powody utraty ostatniego zatrudnienia różnią się w zależności od wieku bezrobotnych. Kobiety z najstarszej grupy wiekowej (powyżej 50 roku życia) jako przyczynę wskazywały najczęściej zakończenie pracy na czas określony (50,0%). Z kolei osoby w wieku 18-50 lat jako główną przyczynę podawały najczęściej samodzielną rezygnację z pracy, wskazując jako powód przede wszystkim zajście w ciążę oraz konieczność sprawowania opieki na dzieckiem.

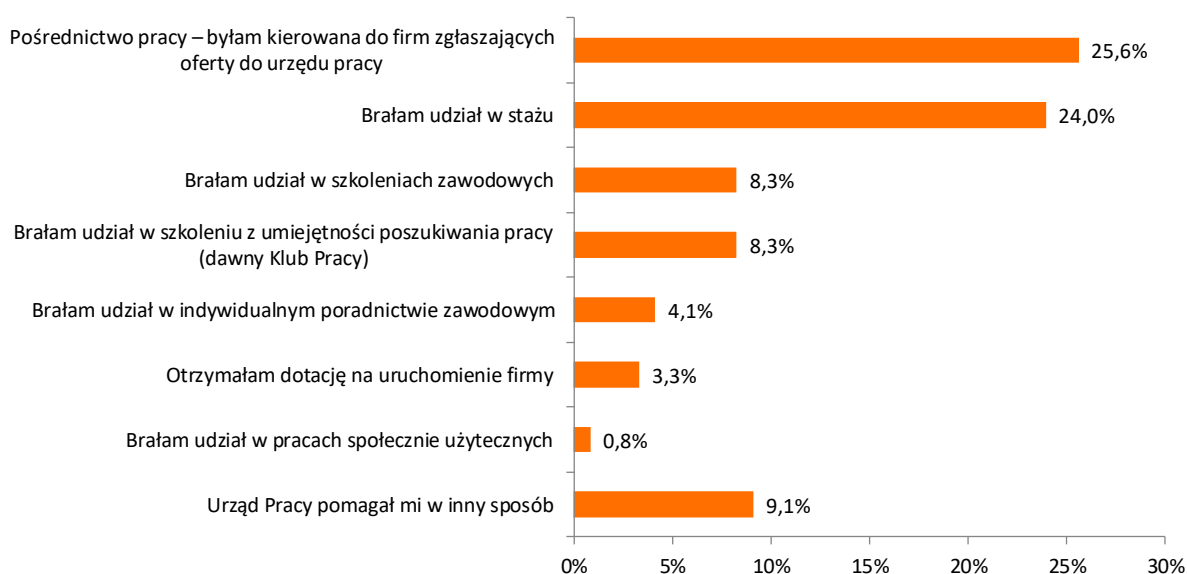
Wykres 23. Powody utraty ostatniego zatrudnienia a wiek N=34

Wyniki badania potwierdzają prawidłowe wyselekcjonowanie grupy docelowej, bowiem aż 91,7% jej składu stanowią kobiety, które zarejestrowane są w PUP po raz kolejny, nie zaś po raz pierwszy, przy czym wyłącznie 19,0% posiada aktualnie prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Dotychczasowa pomoc

okazała się nieskuteczna, podjęto zatem próbę zdiagnozowania przyczyn tej nieskuteczności. W pierwszej kolejności ustalono z jakich form wsparcia badani dotychczas korzystali. 25,6% badanych wskazało pośrednictwo pracy, a 24,0% staże. Pozostałe formy wsparcia wskazywane były zdecydowanie rzadziej: szkolenia zawodowe (8,3%), szkolenia z umiejętności poszukiwania pracy (8,3%), indywidualne poradnictwo zawodowe (4,1%), dotacje na uruchomienie firmy (3,3%) oraz prace społecznie użyteczne (0,8%). Wyniki badania są zrozumiałe w świetle aktualnych zasad segmentacji osób bezrobotnych, bowiem uczestnicy badania przypisani do III profilu nie są gotowi do udziału w formach wsparcia przeznaczonych dla osób z I i II profilu. Pozornie niewysokie uczestnictwo tej grupy w poszczególnych formach wsparcia, nie powinno więc dziwić.

Wykres 24. Formy wsparcia, z których dotychczas korzystali badani bezrobotni $N=121$ (możliwy wielokrotny wybór)

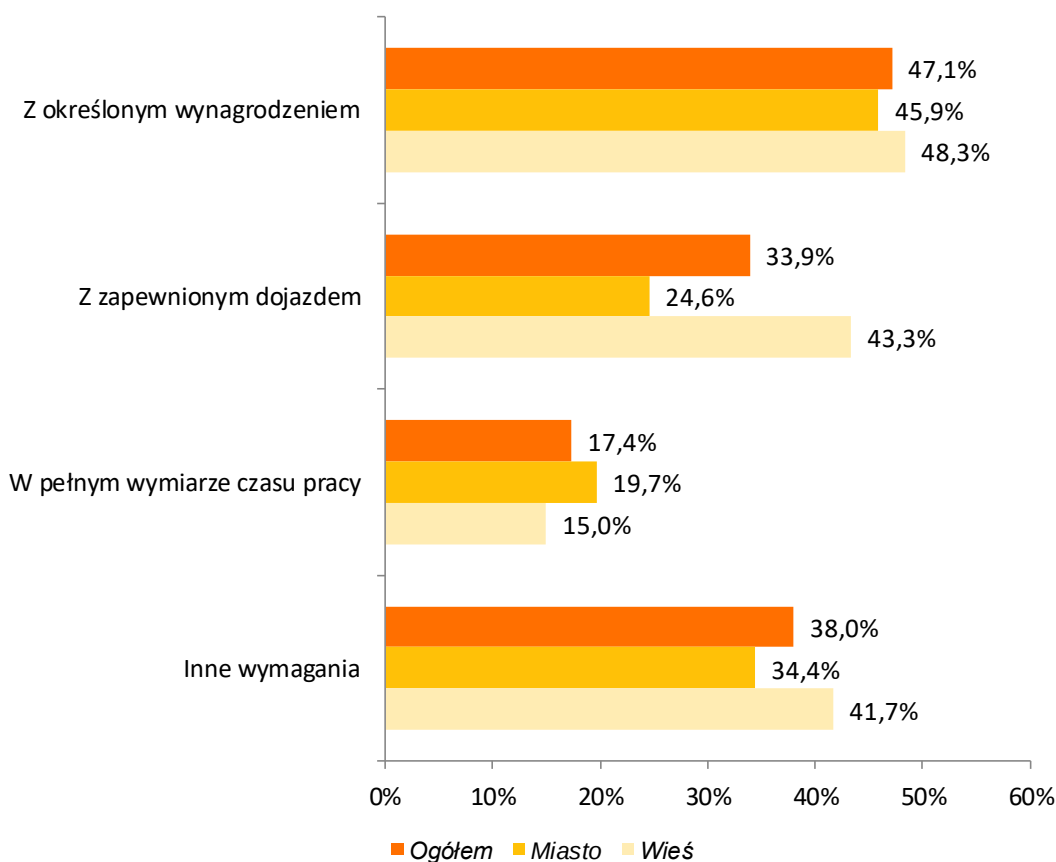
Dodatkowo, poproszono bezrobotne kobiety o wskazanie bezpośrednich przyczyn nieskuteczności otrzymanych wcześniej form wsparcia. Zdaniem respondentek pośrednictwo pracy nie przynosiło rezultatu przede wszystkim, ponieważ: podjęcie pracy utrudniała konieczność opieki nad dzieckiem (11 wskazań), pracodawcy nie decydowali się na zatrudnienie (9 wskazań), stan zdrowia nie pozwalał na podjęcie proponowanej pracy (5 wskazań). Bezrobotne kobiety przyczyn nieskuteczności staży upatrują głównie w nie przedłużeniu umowy przez pracodawcę (10 wskazań) oraz w zajściu w ciążę (6 wskazań). Szkolenia zawodowe okazywały się nieskuteczną formą wsparcia, głównie ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem (6 wskazań). Szkolenia z umiejętności poszukiwania pracy bezrobotne kobiety oceniły jako nieskuteczne z tego samego powodu (5 wskazań). W przypadku pozostałych form wsparcia odstąpiono od szczegółowej analizy ze względu na niewielką liczbę obserwacji. **Całościowa analiza wyników badań pozwala stwierdzić, że głównych przyczyn nieskuteczności dotychczas przekazanej pomocy należy szukać w sprawowaniu opieki nad dziećmi oraz w ciążach.**

Potrzeby i oczekiwania bezrobotnych kobiet w zakresie aktywizacji zawodowej oraz przeciwwskazania do wykonywania pracy na danym stanowisku

Wyniki badania potwierdzają, że bezrobotne kobiety mają sprecyzowane oczekiwania względem pracy. **47,1% z nich posiada oczekiwania w zakresie wynagrodzenia, 33,9% oczekuje zapewnionego dojazdu do pracy, a wyłącznie 17,4% zainteresowanych jest wyłącznie pracą na pełen etat.** Wymóg zapewnionego dojazdu do pracy wyraźnie częściej dotyczył kobiet zamieszkałych na terenach wiejskich, co potwierdził wynik testu Chi-kwadrat. Należy uszczegółowić, że średnie oczekiwane wynagrodzenie netto wynosi:

- W grupie osób do 40 roku życia: 2 153 PLN
- W grupie osób w wieku 41-50 lat: 2 391 PLN
- W grupie osób w wieku powyżej 50 roku życia: 2 167 PLN

Wykres 25. Najważniejsze obszary oczekiwań bezrobotnych względem pracy a miejsce zamieszkania N=121 (możliwy wielokrotny wybór)

Bezrobotne kobiety zapytano również wprost, czy gdyby zaproponowano im pracę spełniającą ich oczekiwania, byłyby w stanie podjąć ją w ciągu najbliższych dwóch tygodni. Na tak postawione

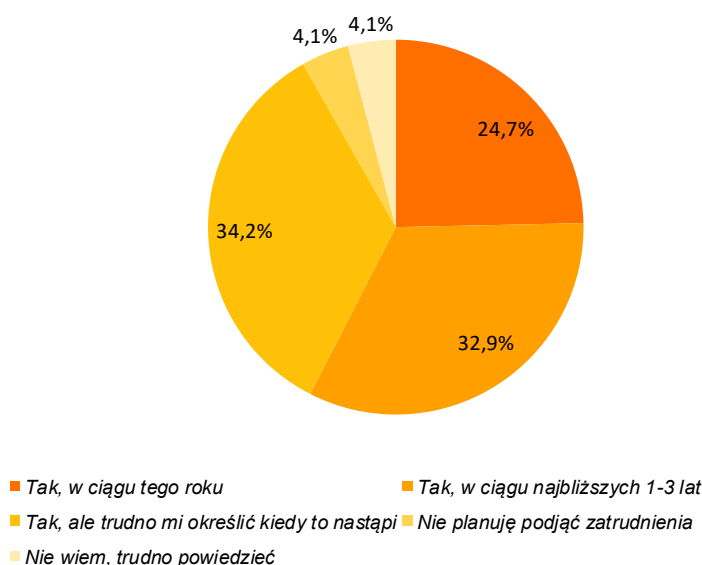
pytanie twierdząco odpowiedziało wyłącznie 39,7% badanych. Pogłębiona analiza potwierdziła również, że na niechęć pozostałych wpływ mają głównie:

- Sprawowana opieka nad dzieckiem/inną osobą zależną – 55 osób;
- Zły stan zdrowia – 20 osób;
- Brak środka transportu/brak prawa jazdy – 9 osób.
- Cięża – 3 osoby.

Powyżej wskazano, że 39,7% badanych kobiet jest zdolnych do niemal natychmiastowego podjęcia pracy. Liczba zdolnych do pracy może ulec zwiększeniu, jeśli przyjąć dłuższą perspektywę osiągnięcia gotowości do zatrudnienia. Spośród osób aktualnie nie gotowych do pracy, w perspektywie jednego roku gotowość powinno uzyskać 24,7%, a w perspektywie trzech lat dodatkowo 32,9%. Ponadto, 34,2% badanych kobiet z tej grupy zakłada podjęcie pracy, ale nie potrafi w tej chwili określić kiedy będą na to gotowe. Na podstawie odpowiedzi respondentek badaną grupę podzielono na trzy segmenty:

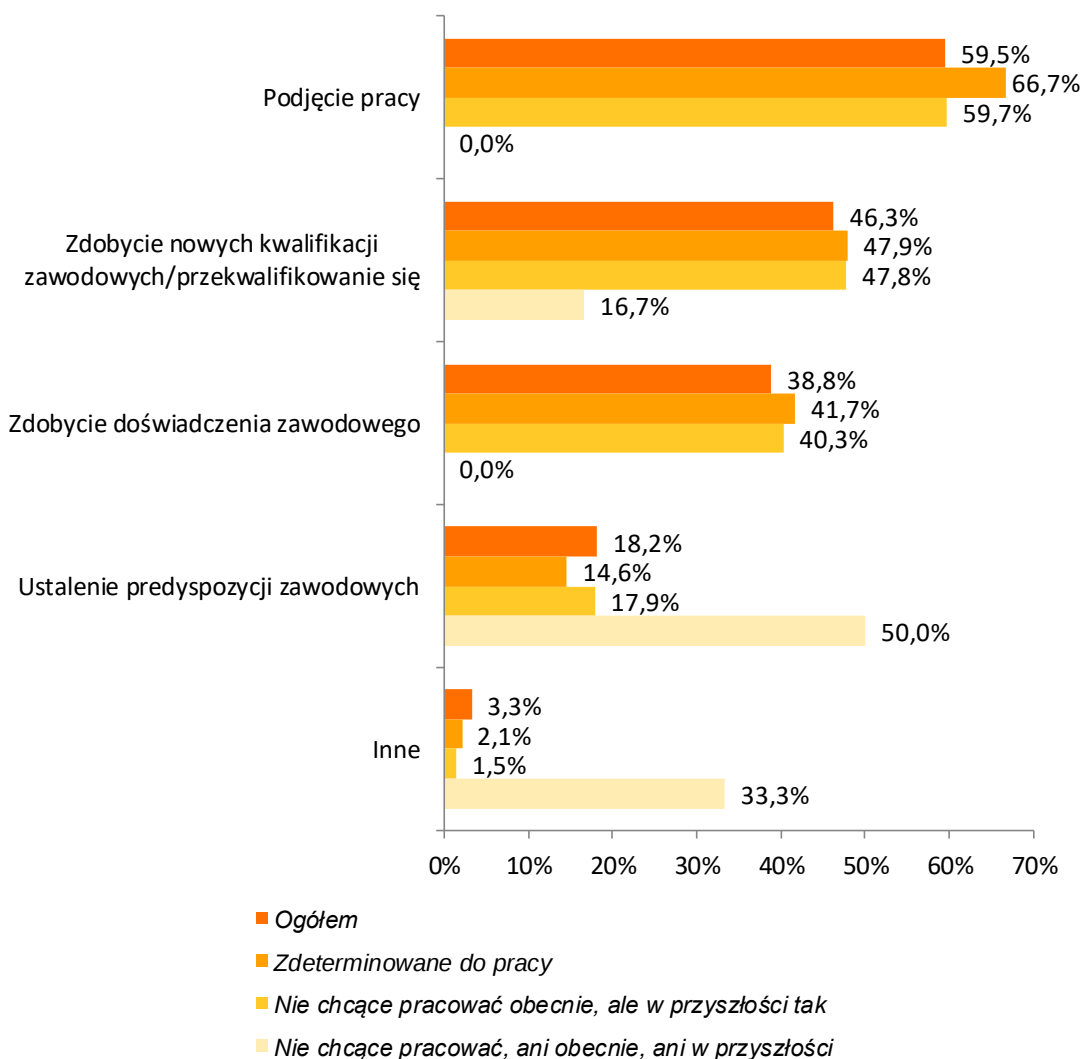
- Zdeterminowanych do pracy (gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni) – 39,7% ogółu badanych;
- Niezainteresowanych pracą obecnie, ale w przyszłości tak – 55,3% ogółu badanych;
- Niezainteresowanych pracą, ani obecnie, ani w przyszłości – 5,0% ogółu badanych.

Wykres 26. Perspektywa gotowości do pracy osób aktualnie wykazujących brak zainteresowania pracą $N=73$

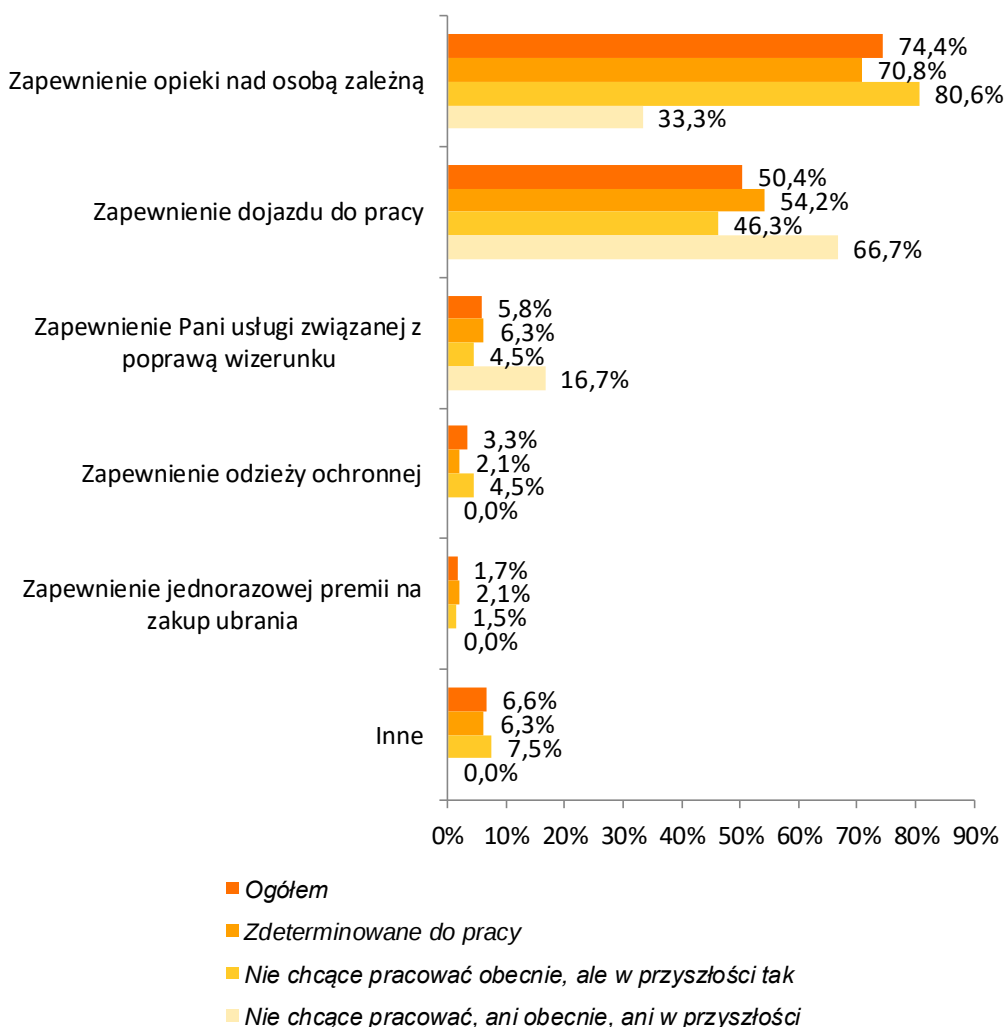
Bezrobotne kobiety w ankiecie wskazały również swoje oczekiwania względem pomocy Powiatowego Urzędu Pracy. 59,5% ankietowanych oczekuje pomocy w podjęciu pracy, 46,3% w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych/przekwalifikowaniu, a 38,8% w zdobyciu doświadczenia zawodowego. Respondentki, które wskazywały odpowiedź „inne”, wyjaśniały, że oczekują wyłącznie ubezpieczenia lub pomocy w uruchomieniu działalności gospodarczej (po 2 wskazania).

Wykres 27. Obszary, w których bezrobotni oczekują pomocy Powiatowego Urzędu Pracy N=121
(możliwy wielokrotny wybór)

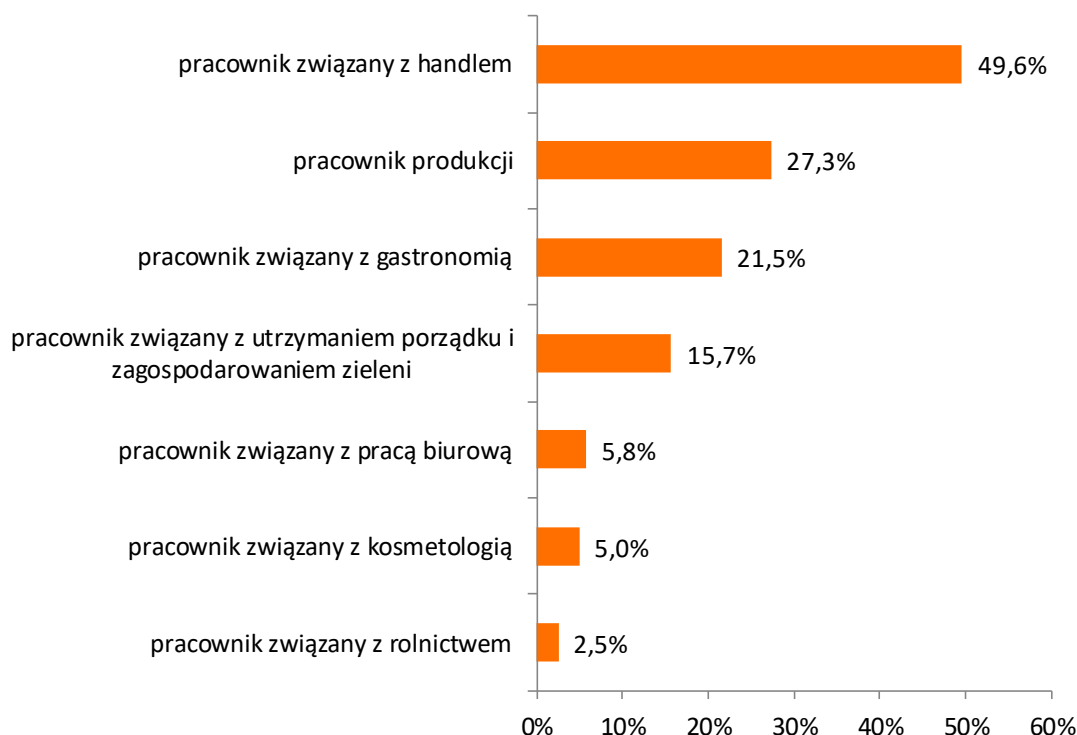
Powiatowy Urząd Pracy w ramach programu specjalnego może zapewnić bezrobotnym specyficzny rodzaj pomocy wspierający zatrudnienie, np. gwarantując dojazd do pracy lub zapewniając opiekę nad osobą zależną. **Zdecydowanie największa grupa bezrobotnych kobiet oczekiwałaby zapewnienia opieki nad osobą zależną (74,4%).** Należy również zwrócić uwagę, że **50,4% badanych oczekuje zapewnienia dojazdu do pracy.** Pozostałe odpowiedzi wskazywane były zdecydowanie rzadziej.

Wykres 28. Specyficzne elementy pomocy oczekiwane przez bezrobotnych N=121 (możliwy wielokrotny wybór)

Na podstawie wyników analizy danych zastanych wytypowano kilka branż, w których Powiatowy Urząd Pracy mógłby pomóc bezrobotnym kobietą w przygotowaniu do pracy i zdobyciu zatrudnienia. Branże te poddano również osądowi bezrobotnych, pytając czy zatrudnienie w ich obrębie byłoby dla nich atrakcyjne. Bezrobotne kobiety zdecydowanie najczęściej wskazywały handel (49,6% zainteresowanych pracą), rzadziej natomiast produkcję (27,3%), gastronomię (21,5%) oraz utrzymanie porządku, zagospodarowanie zieleni (15,7%).

Wykres 29. Branże, w których bezrobotni chcieliby podjąć pracę dzięki pomocy PUP N=121 (możliwy wielokrotny wybór)

77,7% badanych kobiet nie posiada żadnych przeciwwskazań do pracy w wymienionych wyżej branżach. Zwraca uwagę szczególnie fakt, że wyłącznie 5,0% badanych kobiet posiada przeciwwskazania do pracy w handlu. Najczęściej wymieniano niezdolność do pracy w produkcji. Ogółem przeciwwskazania związane były ze stanem zdrowia.

Wykres 30. Branże, w których bezrobotni posiadają przeciwwskazania do pracy N=121 (możliwy wielokrotny wybór)

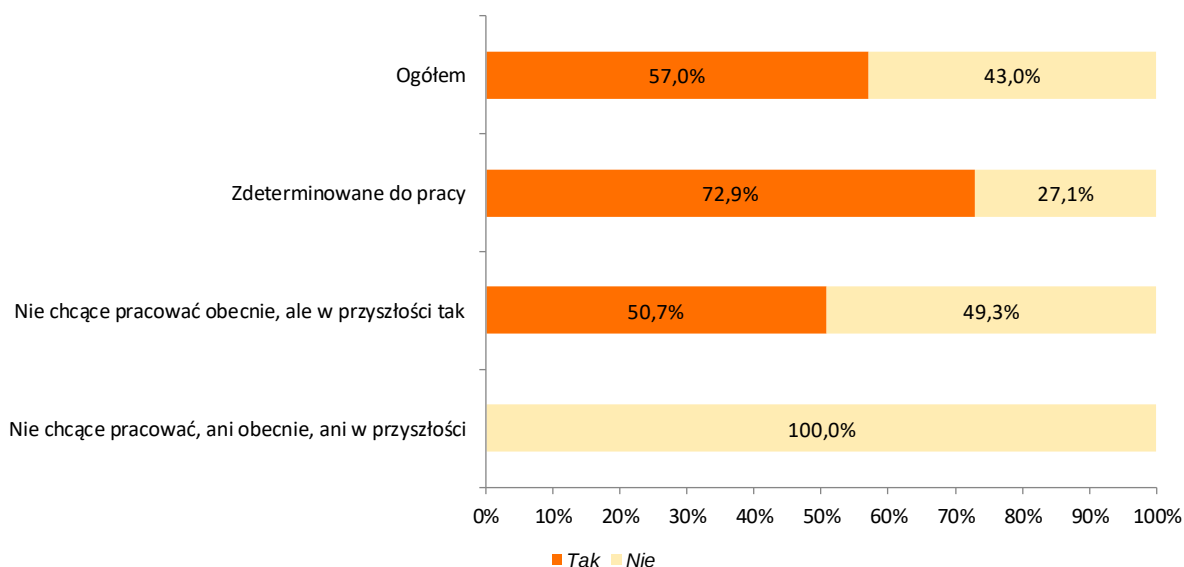

Obliczono zatem efektywne zainteresowanie pomocą. Jeśli od bezrobotnych chcących podjąć pracę w wybranych branżach odejmiemy osoby posiadające przeciwwskazania do pracy w nich, hierarchia zainteresowania przedstawia się następująco – jest to szacowany efektywny odsetek bezrobotnych kobiet z III profilu jakiego można pomóc koncentrując program specjalny na wybranych branżach (odliczono również kobiety niezainteresowane programem specjalnym):

- Handel – 44,6% ogółu;
- Produkcja – 23,1% ogółu;
- Gastronomia – 17,4% ogółu;
- Utrzymanie porządku, zagospodarowanie zieleni – 12,4% ogółu.

W końcowej fazie wywiadu bezrobotnym przedstawiono założenia programu specjalnego, w ramach którego pomoc dostosowana zostanie do oczekiwań osób bezrobotnych i pracodawców, kończąc się zatrudnieniem w lokalnych firmach. **Wyniki badania wskazują na wysokie potencjalne zainteresowanie, sięgające 57,0% w przypadku ogółu badanych.** Jest ono tym większe, im wyższy jest zmierzony w badaniu poziom zaktywizowania bezrobotnych. Dodatkowo, respondentki niezainteresowane udziałem w programie, argumentowały swoją rezygnację przede wszystkim: koniecznością opieki nad dzieckiem (28 wskazań), złym stanem zdrowia (12 wskazań) oraz poszukiwaniem pracy na własną rękę (5 wskazań). Jeśli zatem program specjalny uzupełniony zostanie o zapewnienie opieki nad dzieckiem uczestniczek, odsetek zainteresowanych kobiet może znacząco wzrosnąć, maksymalnie do 80,2%.

Wykres 31. Zainteresowanie udziałem w programie specjalnym wśród bezrobotnych $N=121$

Kondycja lokalnych przedsiębiorstw i zapotrzebowanie na pracowników

Badanie pracodawców przeprowadzono w 2017r. na próbie 45 podmiotów gospodarczych zatrudniających pracowników. Z badania wyłączono firmy jednoosobowe, tj. niezatrudniające pracowników poza właścicielem. Analiza danych zastanych i badanie ilościowe osób bezrobotnych pozwoliły na wyodrębnienie trzech branż, włączonych do badania ilościowego:

- Przetwórstwo, głównie drewna;
- Handel hurtowy i detaliczny;
- Gastronomia.

W ramach każdej z wymienionych wyżej branż przebadano 15 podmiotów gospodarczych mających swoją siedzibę na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego. W badaniu uczestniczyły podmioty różnej wielkości. 60,0% spośród nich stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające nie więcej niż 9 osób. Odsetek mikroprzedsiębiorstw był zdecydowanie najwyższy wśród firm związanych z gastronomią (93,3%). 33,3% wszystkich badanych stanowiły firmy małe, zatrudniające od 10 do 49 osób. Pozostali respondenci (6,7%) reprezentowali firmy średnie, w których zatrudnienie wynosi obecnie od 50 do 249 pracowników.

W najbliższej przyszłości 95,6% wszystkich badanych pracodawców wyklucza realizację zwolnień grupowych, w tym 86,7% badanych wyklucza takie zwolnienia zdecydowanie. Zwolnienia grupowe są niemal pewne wyłącznie w jednym z badanych przedsiębiorstw (branża gastronomiczna), w kolejnym natomiast pracodawca nie potrafił zająć jednoznacznego stanowiska w sprawie ewentualnych przyszłych zwolnień grupowych (branża handlowa). Pracodawca, który wskazał realizację zwolnień grupowych potwierdził, że zagrożeni zwolnieniem są recepcjoniści i konserwatorzy budynków (firma prowadzi również działalność noclegową).

Kondycję badanych firm można oceniać pozytywnie również ze względu na deklarowane inwestycje, które przełożą się na stworzenie nowych miejsc pracy. W ciągu najbliższych 12 miesięcy realizację takich inwestycji zakłada 48,9% badanych, w tym 22,2% pracodawców jest do ich realizacji nastawionych definitywnie. Skłonność do inwestowania jest najwyższa wśród pracodawców zajmujących się przetwórstwem (60,0% deklarujących inwestycje). W wyniku inwestycji przedsiębiorstwa z tych branż poszukiwać będą przede wszystkim:

Branża przetwórstwa drewna

- Drwali/pilarzy drzew (3 pracodawców);
- Robotników przemysłowych i rzemieślników (2 pracodawców);
- Tartaczników (2 pracodawców);
- Operatorów i monterów maszyn i urządzeń (1 pracodawca);

- Pozostałych pracowników wykonujących prace proste (1 pracodawca);
- Kierowców/operatorów wózków jezdniowych (1 pracodawca);
- Wozaków/zrywkarzy (1 pracodawca);
- Pomocniczych robotników w przemyśle przetwórczym (1 pracodawca).

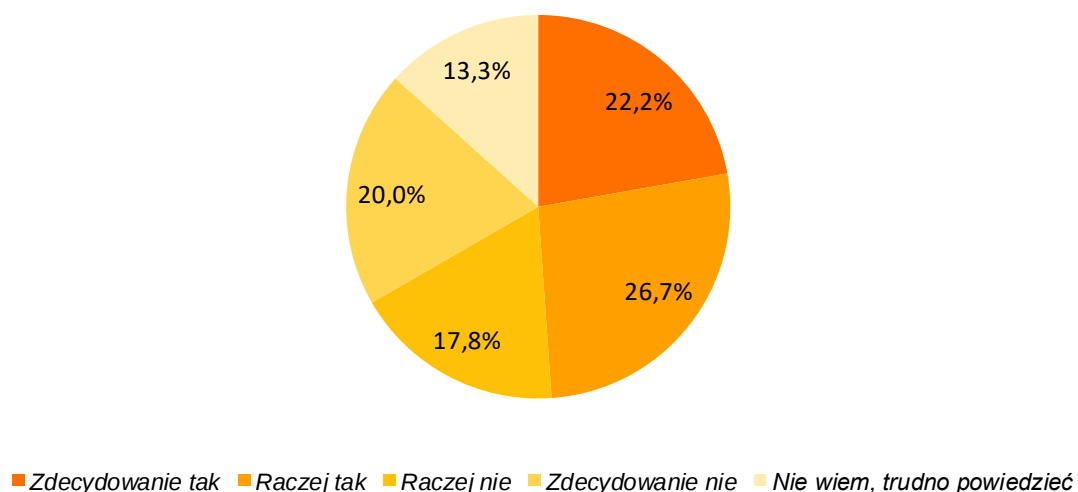
Branża handlowa

- Sprzedawców, w tym sprzedawców w branży spożywczej, sprzedawców mebli, sprzedawców sprzętu AGD, RTV, sprzedawców w branży przemysłowej (6 pracodawców);
- Magazynierów (2 pracodawców);
- Kierowców samochodów dostawczych (1 pracodawca);
- Specjalistów ds. marketingu (1 pracodawca).

Branża gastronomiczna

- Kucharzy (3 pracodawców);
- Kelnerów (3 pracodawców);
- Barmanów (1 pracodawca);
- Pomoc kuchenną (1 pracodawca);
- Sprzątaczkę (1 pracodawca);
- Piekarzy (1 pracodawca);
- Konserwatorów (1 pracodawca);
- Menedżerów sali (1 pracodawca).

Wykres 32. Plany pracodawców w zakresie inwestycji tworzących nowe miejsca pracy $N=45$

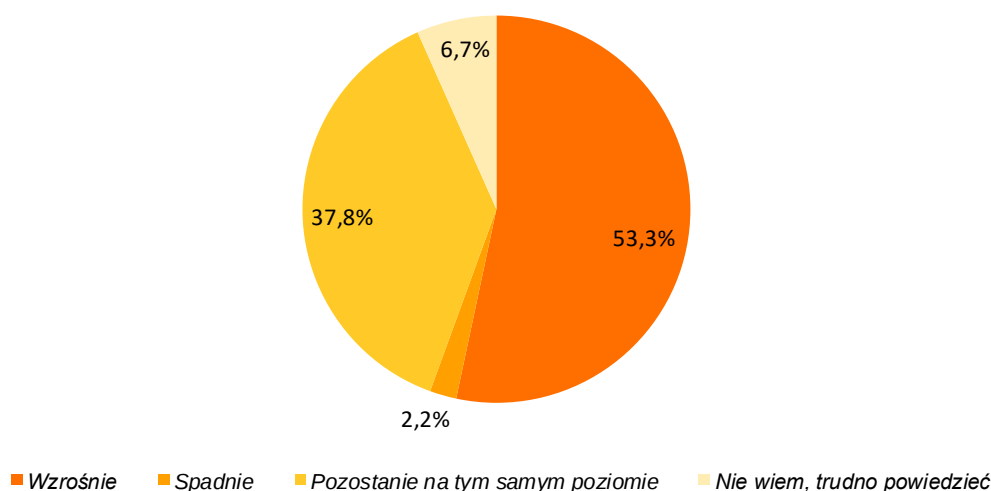
W trakcie badania zidentyfikowano ostatecznie, że w 53,3% podmiotów uczestniczących w badaniu w najbliższych miesiącach obserwowany będzie wzrost zatrudnienia netto, co oznacza tworzenie nowych etatów, a nie tylko uzupełnienia kadr związane z odejściem dotychczasowych pracow-

ników. Dodatkowo, 37,8% badanych zakłada, że zatrudnienie w kolejnych miesiącach pozostanie na identycznym poziomie jak do tej pory. Jest to zdecydowanie optymistyczna prognoza dla lokalnego rynku pracy. Wyniki rozpatrzono również w podziale branżowym. W każdej z branż wzrost zatrudnienia prognozuje minimum 40,0% pracodawców:

- Handel hurtowy i detaliczny – 60% pracodawców;
- Gastronomia – 53,3% pracodawców;
- Przetwórstwo – 46,7% pracodawców.

Analiza odpowiedzi na dwa powyższe pytania wskazuje na istotną prawidłowość. W branży przetwórstwa zatrudnienie wynikać będzie najczęściej z aktywności inwestycyjnej firm, ale nie we wszystkich przypadkach aktywność inwestycyjna przełoży się na wzrost zatrudnienia netto, często będzie to wyłącznie zastąpienie pracowników, którzy odeszli. Można zatem wnioskować, że inwestycje związane będą ze specjalizacją firm lub próbą pewnego przemodelowania dotychczasowego profilu działalności. Z kolei podmioty handlowe i gastronomiczne mimo niższej aktywności inwestycyjnej, będą generowały większy wzrost zatrudnienia netto niż przetwórstwo.

Wykres 33. Prognoza stanu zatrudnienia na kolejne 12 miesięcy w badanych firmach $N=45$

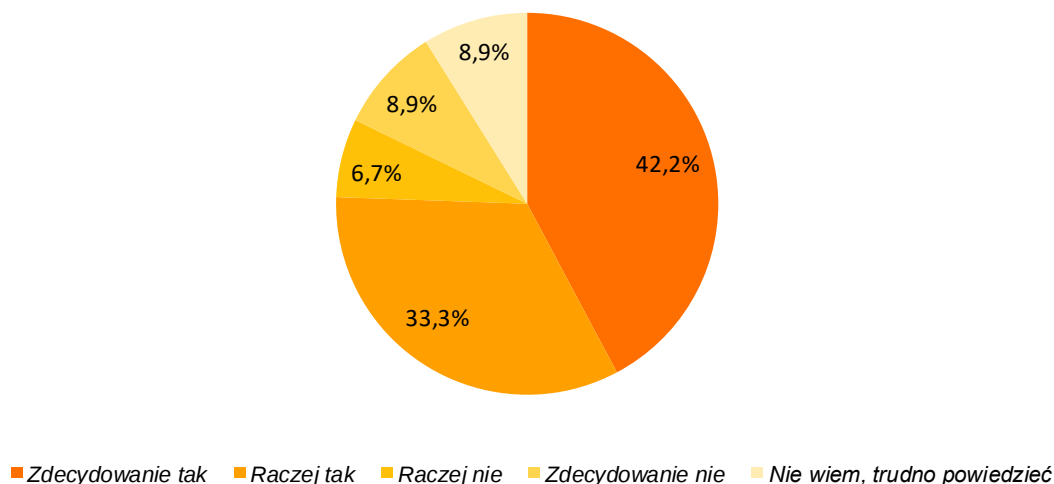

Wobec zidentyfikowanych planów zatrudnieniowych istotne stało się ustalenie, czy badani pracodawcy podczas poszukiwania nowych pracowników zakładają współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy. **Wyniki badania nie pozostawiają wątpliwości, że Powiatowy Urząd Pracy jest dla lokalnych pracodawców kluczowym kooperantem, jeśli chodzi o zaspokojenie popytu na pracę. 75,5% badanych pracodawców zakłada współpracę z PUP podczas poszukiwania pracowników w ciągu najbliższych miesięcy, w tym 42,2% pracodawców zdecydowanie będzie taką współpracą zainteresowanych.** Zainteresowanie odnotowane w poszczególnych branżach wyniosło:

- 86,7% - branża handlowa;
- 73,3% - przetwórstwo;

- 66,7% - gastronomia.

Wykres 34. Zainteresowanie współpracą z PUP podczas poszukiwania nowych pracowników $N=45$

Pracodawcy oczekujący wsparcia Powiatowego Urzędu Pracy wskazali poszukiwane zawody/stanowiska oraz oszacowali liczbę potrzebnych pracowników. Ogółem prognozuje się, że największe zapotrzebowanie odnotowane zostanie w przypadku: stolarzy galanterii drzewnej (20 osób), pracowników wykonujących prace proste w przetwórstwie drewna (12 osób), tartaczników (12 osób), sprzedawców ze znajomością języków obcych (10 osób), kucharzy (7 osób), sprzedawców w branży spożywczej (6 osób). Ogółem zapotrzebowanie na różnego rodzaju sprzedawców/kasjerów handlowych wyniesie 28 osób. Szczegółowe zestawienie w podziale branżowym znajduje się poniżej. **Należy zaznaczyć, że w przypadku zdecydowanej większości wymienionych zawodów pracodawcy mają aktualnie duże problemy z pozyskaniem odpowiedniego pracownika.**

Tabela 12. Zawody/stanowiska, w przypadku których pracodawcy zakładają współpracę z PUP celem ich obsadzenia $N=34$

Branża	Zawód/stanowisko	Prognozowane zapotrzebowanie	Aktualna trudność w pozyskaniu pracownika
Przetwórstwo	Pracownik produkcyjny wykonujący prace proste	12	Tak
	Tartacznik	12	Tak
	Stolarz	2	Tak
	Stolarz budowlany	1	Tak
	Drwal/pilarz drzew	1	Tak
	Kierowca operator wózków jezdniowych	1	Tak
	Stolarz galanterii drzewnej ¹	20	Tak
Handel hurtowy i detaliczny	Sprzedawca ze znajomością j. obcych	10	Tak

¹ Pracodawca jako główny przedmiot działalności podawał handel galanterią drzewną, jednak prowadzi również własną działalność produkcyjną w tym zakresie.

Branża	Zawód/stanowisko	Prognozowane zapotrzebowanie	Aktualna trudność w pozyskaniu pracownika
	Sprzedawca w branży spożywczej	6	Tak
	Sprzedawca	6	Nie
	Sprzedawca w branży przemysłowej	3	Tak
	Kasjer handlowy	3	Tak
	Stolarz meblowy ²	2	Tak
	Instalator urządzeń wodno-kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania	1	Tak
	Kierowca samochodu dostawczego	1	Tak
	Magazynier	1	Tak
	Kucharz	7	Tak
Gastronomia	Kelner	5	Tak
	Konserwator budynków ³	2	Tak
	Kosmetyczka ⁴	2	Nie
	Recepcjonistka ⁵	1	Nie
	Pracownik usług sprzątania	1	Tak
	Pomoc kuchenna	1	Tak
	Sprzedawca w branży spożywczej	1	Tak
	Piekarz	1	Tak
	Barman	1	Tak

Głównym problemem utrudniającym badanym pracodawcom pozyskanie odpowiednich pracowników jest brak chętnych do pracy (77,8% pracodawców deklarujących problemy z zatrudnieniem wskazało taką przyczynę). Mniejsze znaczenie mają zbyt wysokie oczekiwania płacowe kandydatów (37,0%), braki w uprawnieniach, kwalifikacjach i kompetencjach pracowników (29,6%), brak doświadczenia zawodowego (29,6%). Wyniki badania jednoznacznie wskazują na fakt, że lokalni pracodawcy przy aktualnie oferowanych płacach odczuwają duże trudności z pozyskaniem odpowiednich kadr. Należy również zauważyć, że wyniki analizowane w podziale branżowym wykazują pewne prawidłowości. **Brak chętnych do pracy jest najbardziej widoczny w przetwórstwie i gastronomii. W gastronomii obserwowane są również wysokie oczekiwania płacowe kandydatów.** W handlu wyniki zbliżone są do odpowiedzi ogółu pracodawców.

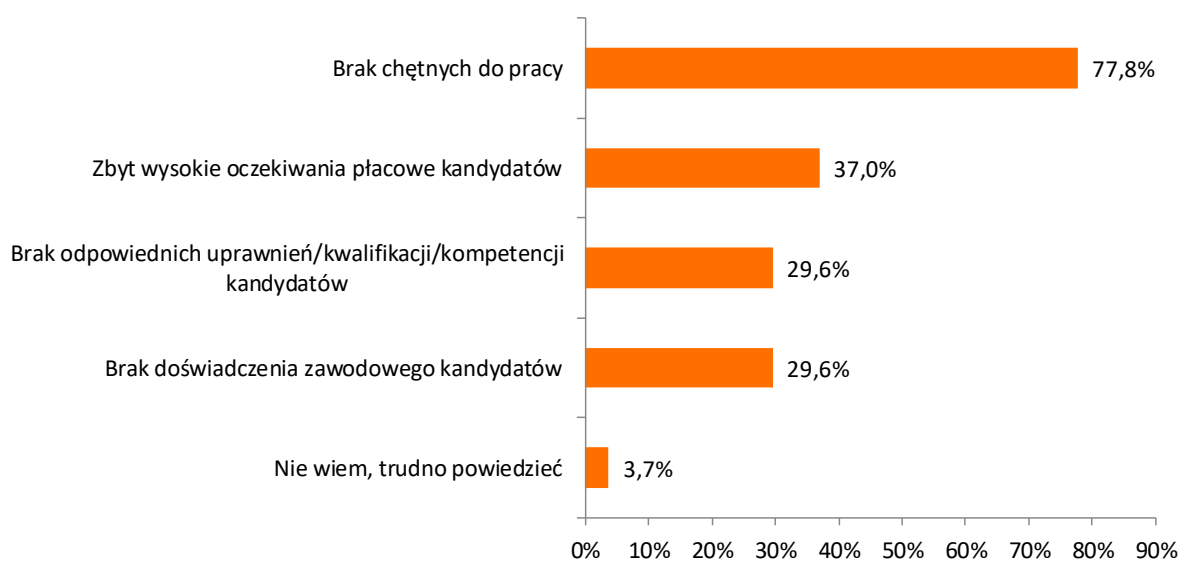
² Pracodawca jako główny przedmiot działalności podawał handel (sklep meblowy), jednak wskazuje zapotrzebowanie na stolarzy.

³ Pracodawca jako główny przedmiot działalności podawał gastronomię, jednak prowadzi również działalność związaną z noclegami.

⁴ Pracodawca jako główny przedmiot działalności podawał gastronomię, jednak prowadzi również działalność związaną z organizacją imprez plenerowych/festynów.

⁵ Pracodawca jako główny przedmiot działalności podawał gastronomię, jednak prowadzi również działalność związaną z organizacją imprez plenerowych/festynów.

Wykres 35. Przyczyny problemów z pozyskaniem pracowników $N=27$ (możliwy wielokrotny wybór)

Skala zainteresowania uczestnictwem pracodawców w planowanym programie specjalnym

W trakcie badania poinformowano pracodawców, że Powiatowy Urząd Pracy przygotowuje się do uruchomienia programu specjalnego dla osób bezrobotnych, mającego na celu kompleksowe przygotowanie ich do pracy w wybranej branży, na wybranych stanowiskach. Pracodawcy dowiedzieli się, że pomoc oferowana w ramach programu dostosowana zostanie do oczekiwań osób bezrobotnych i pracodawców, a docelowo zakończyć ma się uzyskaniem zatrudnienia w lokalnych firmach. **Wyniki badania wskazują, że skala zainteresowania pracodawców uczestnictwem w programie specjalnym jest wysoka. Po zapoznaniu pracodawców z podstawowymi założeniami programu 73,3% z nich wyraziło zainteresowanie włączeniem się w program, z czego 28,9% pracodawców było zdecydowanie zainteresowanych.** Brak zainteresowania dotyczył wyłącznie 17,8% badanych. Pracodawcy z tej grupy nie są zainteresowani współpracą w ramach programu specjalnego przede wszystkim ze względu na brak zapotrzebowania na nowych pracowników.

Skalę zainteresowania w poszczególnych branżach ustalono dzięki wykorzystaniu techniki różnic netto. Zgodnie z nią odpowiedzi respondentów rejestrowane są na pięciostopniowych skalach zgodności z danym stwierdzeniem. Następnie od procentowego wskaźnika odpowiedzi przypadającego na dwie pierwsze cyfry skali (zainteresowanie) odejmowany jest procentowy wskaźnik odpowiedzi przypadający na dwie ostatnie cyfry skali (brak zainteresowania), w ten sposób otrzymuje się syntetyczny wskaźnik mieszczący się zawsze w przedziale od -100 do 100, gdzie im wyższa wartość wskaźnika tym zainteresowanie większe. Zainteresowanie w poszczególnych branżach ustalono na:

- Handel: 80 punktów;
- Przetwórstwo: 67 punktów;
- Gastronomia: 20 punktów.

Wyniki badania nie pozostawiają wątpliwości, że zainteresowanie uczestnictwem generują głównie dwie branże: handel oraz przetwórstwo. Wobec wysokiego zainteresowania podmiotów z tych branż, do nich w pierwszej kolejności powinna być kierowana oferta współpracy.

Pracodawcy z trzech wyżej wymienionych branż wskazali profile pracowników, którzy mogliby uzyskać zatrudnienie w ich firmach, jeśli w ramach programu specjalnego zostaliby przygotowani do pracy. Wskazania w dużej mierze pokrywają się z odpowiedziami dotyczącymi zapotrzebowania na pracowników, które pojawiły się we wcześniejszej części opracowania.

Branża przetwórstwa (zawody + dobrze widziane kwalifikacje):

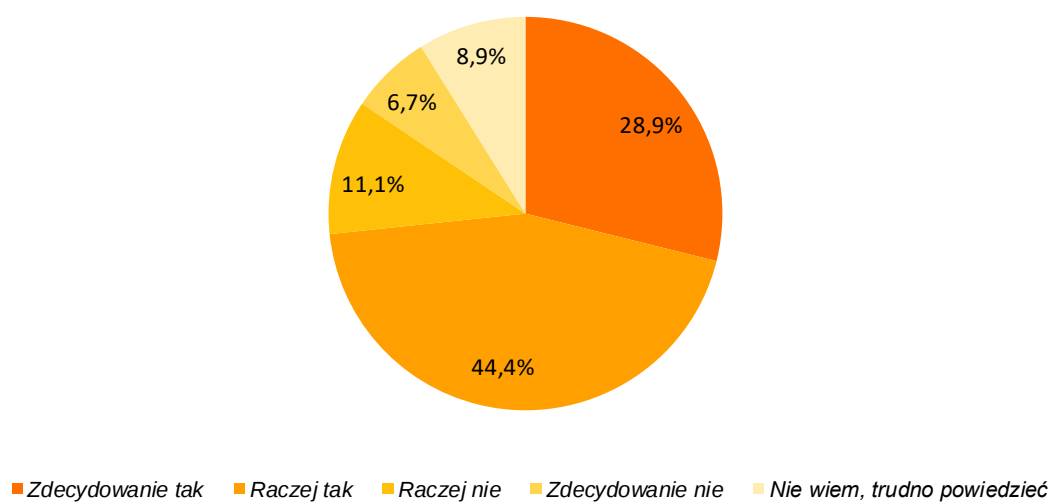
- Stolarz (obsługa maszyn stolarskich, obsługa wózków widłowych),
- Robotnik przemysłowy/rzemieślnik (obsługa maszyn stolarskich, obsługa traka, obsługa piły łańcuskowej, obsługa wózków widłowych),

- Drwal/pilarz drzew (obsługa pilarek spalinowych, prawo jazdy kat. B, obsługa wózków widłowych, obsługa żurawia transportu bliskiego, obsługa ciągnika, kurs pilarza),
- Stolarz budowlany (kurs stolarza, prawo jazdy kat. B),
- Robotnik przygotowujący drewno (obsługa wózków widłowych, obsługa traka),
- Tartacznik (obsługa maszyn do obróbki drewna, obsługa wózków widłowych),
- Monter wyrobów z drewna (obsługa maszyn stolarskich, obsługa wózków widłowych),
- Wozak zrywkarz (obsługa żurawia transportu bliskiego, obsługa ciągnika, kurs pilarza).

Handel hurtowy i detaliczny (zawody + dobrze widziane kwalifikacje):

- Sprzedawca (obsługa kasy fiskalnej, obsługa wózków widłowych, znajomość języka angielskiego, niemieckiego, hiszpańskiego, obsługa komputera, kompetencje miękkie w zakresie obsługi klienta),
- Sprzedawca w branży spożywczej (obsługa kasy fiskalnej, obsługa komputera, prawo jazdy kat. B, kompetencje miękkie w zakresie obsługi klienta),
- Sprzedawca w branży przemysłowej (kompetencje miękkie w zakresie obsługi klienta, prawo jazdy kat. B, obsługa kasy fiskalnej),
- Kasjer handlowy (obsługa kasy fiskalnej, obsługa komputera, kompetencje miękkie w zakresie obsługi klienta, prawo jazdy kat. B),
- Magazynier (obsługa komputera, prawo jazdy kat. B),
- Kierowca samochodu dostawczego (kompetencje miękkie w zakresie obsługi klienta, prawo jazdy kat. B),
- Piekarz (czeladnik, kurs doszkalający, prawo jazdy kat. B),
- Stolarz meblowy/stolarz galanterii drzewnej (umiejętność obróbki mebli i drewna, znajomość rysunku technicznego, prawo jazdy kat. B, obsługa komputera, znajomość j. obcego),
- Mechanik pojazdów samochodowych,
- Kierowca operator wózków jezdniowych (obsługa wózków widłowych),
- Spawacz (kurs spawacza),
- Ślusarz (kurs ślusarza),
- Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych (kurs spawania gazowego, prawo jazdy kat. B).

Wykres 36. Skala zainteresowania pracodawców uczestnictwem w programie specjalnym $N=45$

Podsumowanie

Wyniki badania pozwoliły na wyodrębnienie jednorodnej grupy osób bezrobotnych szczególnie predestynowanych do udziału w programie specjalnym. Analiza danych zastanych przeprowadzona jako wstępny etap pomiaru wykazała, że program specjalny powinien zostać opracowany dla bezrobotnych kobiet przypisanych do III profilu pomocy. Uzasadnia to przede wszystkim trudna sytuacja tej grupy bezrobotnych. Kobiety oddalone do rynku pracy stanowią bardzo dużą część osób nadal pozostających w rejestrze powiatowego urzędu pracy. Analiza zgromadzonych danych wykazała, że zdecydowana większość zarejestrowanych kobiet znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby długotrwale bezrobotne (65,2%), często są to również osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (45,1%). Badanie ilościowe wykazało, że sprawowanie opieki nad dzieckiem stanowi największą przeszkodę utrudniającą bezrobotnym kobietom zdobywanie nowych kwalifikacji/umiejętności zawodowych, a zapewnienie opieki nad dzieckiem jest oczekiwane przez respondentki w kontekście wsparcia dodatkowego oferowanego przez powiatowy urząd pracy i wpływa na ich zainteresowanie udziałem w programie specjalnym. Zainteresowanie jest wysokie, w przypadku zapewnienia kobietom opieki nad dzieckiem szacuje się je na około 80% badanych kobiet.

Zasadność adresowania wsparcia do kobiet z III profilu pomocy potwierdzają przede wszystkim wyniki badania ilościowego. Badanie wykazało, że jest to grupa pod pewnymi względami dość jednorodna. Dotychczasowe formy wsparcia okazały się w ich przypadku nieskuteczne. Grupa nie ma zbyt wygórowanych oczekiwań płacowych. Na ogół nie są to również osoby gotowe do podjęcia pracy, przede wszystkim ze względu na sprawowaną opiekę nad osobami zależnymi. Niezwykle istotny wydaje się fakt, że wśród kobiet przypisanych do III profilu pomocy przeważają osoby posiadające kwalifikacje do pracy w handlu oraz osoby, które mają już doświadczenie związane z pracą w tej branży. Jednocześnie, wiele z nich posiada nieaktualne kwalifikacje oraz cechuje się długą przerwą w zatrudnieniu – ponad 2/3 kobiet z opisywanej grupy pozostaje bez pracy od co najmniej 12 miesięcy. Co więcej, blisko połowa badanych kobiet potwierdziła swoją chęć do ponownego podjęcia pracy w handlu. Na tle innych ocenianych branż jest to zdecydowanie wysoki odsetek.

Opisywane wyżej wyniki dały podstawę, aby do badania ilościowego pracodawców zaprosić przedsiębiorstwa handlowe oraz – jako inne potencjalnie rokuszące branże – gastronomię oraz przetwórstwo. Selekcję branż przeprowadzono w oparciu o wyniki badania ilościowego zrealizowanego wśród bezrobotnych kobiet oraz w oparciu o analizę danych zastanych, takich jak dane statystyczne o rynku pracy, analizy powiatowego urzędu pracy oraz opracowania dotyczące lokalnego rynku pracy zlecone firmom badawczym. Wyniki badania zrealizowanego wśród pracodawców są optymistyczne dla projektowanego programu specjalnego i potwierdzają poprawność analizy danych zastanych. Lokalne firmy z wybranych branż są w dobrej kondycji, nie przewidują zwolnień i jednocześnie planują inwestycje związane z powstawaniem nowych miejsc pracy. Zdecydowana większość pracodawców deklaruje również chęć współ-

pracy z Powiatowym Urzędem Pracy. Kooperacja ta miałaby być nastawiona na pozyskanie pracowników, w zawodach dla których szczególnie trudno pozyskać jest odpowiednich kandydatów, głównie ze względu na brak osób chętnych do podjęcia pracy.

Po zapoznaniu pracodawców ze wstępnymi założeniami programu, około 73% z nich wyraziło zainteresowanie włączeniem się w jego realizację, jeśli oczywiście pomogłoby to zaspokoić popyt na pracowników. Spośród branż wyselekcjonowanych na potrzeby badania ilościowego, zdecydowanie największe zainteresowanie zidentyfikowano w handlu hurtowym i detalicznym. Zdiagnozowano tutaj wysoki popyt na różnego rodzaju sprzedawców oraz kasjerów handlowych. W świetle zebranego materiału rekomendujemy uruchomienie programu specjalnego adresowanego do bezrobotnych kobiet z III profilu pomocy. Wyniki pomiaru potwierdzają, że powinien to być program nastawiony na przywrócenie jego uczestników do pracy w branży handlowej.

Spis wykresów i tabel

Wykres 1. Liczba ludności powiatu w latach 2012-2017	8
Wykres 2. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na przestrzeni ostatnich 6 lat w powiecie strzelecko-drezdeneckim	10
Wykres 3. Osoby w wieku produkcyjnym mobilnym i niemobilnym w powiecie na koniec 2017 roku	11
Wykres 4. Pracujący w powiecie strzelecko-drezdeneckim wg grup sekcji PKD w końcu 2016 roku	12
Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych działających w powiecie	13
Wykres 6. Podział sekcji G w powiecie strzelecko-drezdeneckim w roku 2017	17
Wykres 7. Liczba bezrobotnych w powiecie w latach 2012-2017	18
Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie na koniec 2012-2017 roku	18
Wykres 9. Bezrobotni mieszkańcy powiatu w zależności od miejsca zamieszkania	19
Wykres 10. Liczba bezrobotnych w podziale na 3 profile pomocy wg stanu z końca 2017 roku	22
Wykres 11. Liczba osób bezrobotnych w podziale na 3 profile pomocy wg stanu z końca 2017 roku	22
Wykres 12. Bezrobotni z III profilem pomocy ze względu na wykształcenie wg stanu z końca 2017 roku	23
Wykres 13. Bezrobotni z III profilem pomocy ze względu na wiek wg stanu z końca 2017 roku	24
Wykres 14. Bezrobotni z III profilem pomocy ze względu na staż pracy wg stanu z końca 2017 roku	24
Wykres 15. Bezrobotni z III profilem pomocy ze względu na miejsce zamieszkania wg stanu z końca 2017 roku	25
Wykres 16. Wiek badanych bezrobotnych $N=121$	30
Wykres 17. Wykształcenie badanych bezrobotnych $N=121$	31
Wykres 18. Czas pozostawiania bez pracy licząc od dnia ostatniej rejestracji w PUP a wiek $N=121$	32
Wykres 19. Staż pracy a chęć jej ponownego podjęcia $N=121$	33
Wykres 20. Chęć podniesienia/uzupełnienia kwalifikacji a chęć podjęcia pracy $N=121$	34
Wykres 21. Przeshkody utrudniające bezrobotnym zdobywanie nowych kwalifikacji/umiejętności zawodowych a wiek $N=121$ (możliwy wielokrotny wybór)	36
Wykres 22. Status na rynku pracy przed rejestracją w PUP a wiek $N=121$	37
Wykres 23. Powody utraty ostatniego zatrudnienia a wiek $N=34$	37
Wykres 24. Formy wsparcia, z których dotychczas korzystali badani bezrobotni $N=121$ (możliwy wielokrotny wybór)	38
Wykres 25. Najważniejsze obszary oczekiwań bezrobotnych względem pracy a miejsce zamieszkania $N=121$ (możliwy wielokrotny wybór)	39
Wykres 26. Perspektywa gotowości do pracy osób aktualnie wykazujących brak zainteresowania pracą $N=73$	40
Wykres 27. Obszary, w których bezrobotni oczekują pomocy Powiatowego Urzędu Pracy $N=121$ (możliwy wielokrotny wybór)	41

Wykres 28. Specyficzne elementy pomocy oczekiwane przez bezrobotnych $N=121$ (możliwy wielokrotny wybór)	42
Wykres 29. Branże, w których bezrobotni chcieliby podjąć pracę dzięki pomocy PUP $N=121$ (możliwy wielokrotny wybór).....	43
Wykres 30. Branże, w których bezrobotni posiadają przeciwskazania do pracy $N=121$ (możliwy wielokrotny wybór).....	43
Wykres 31. Zainteresowanie udziałem w programie specjalnym wśród bezrobotnych $N=121$	44
Wykres 32. Plany pracodawców w zakresie inwestycji tworzących nowe miejsca pracy $N=45$	46
Wykres 33. Prognoza stanu zatrudnienia na kolejne 12 miesięcy w badanych firmach $N=45$	47
Wykres 34. Zainteresowanie współpracą z PUP podczas poszukiwania nowych pracowników $N=45$	48
Wykres 35. Przyczyny problemów z pozyskaniem pracowników $N=27$ (możliwy wielokrotny wybór)	50
Wykres 36. Skala zainteresowania pracodawców uczestnictwem w programie specjalnym $N=45$	53
Tabela 1. Liczba ludności powiatu w ciągu ostatnich sześciu lat w poszczególnych gminach	8
Tabela 2. Saldo migracji wewnętrznych dla powiatu w latach 2012-2017	9
Tabela 3. Osoby w wieku produkcyjnym mobilnym i nie mobilnym w kraju, województwie i powiecie 2017r.....	11
Tabela 4. Pracujący w powiecie strzelecko-drezdeneckim w końcu 2016 roku wg grup sekcji PKD w porównaniu do innych lokalizacji	12
Tabela 5. Podział podmiotów gospodarczych w powiecie według klas wielkości	14
Tabela 6. Podział podmiotów gospodarczych w powiecie według sekcji PKD	15
Tabela 7. Ilość podmiotów gospodarczych sekcji G w powiatach województwa lubuskiego (stan na koniec roku 2017)	16
Tabela 8. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w końcu 2017 roku	20
Tabela 9. Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w końcu 2017 roku	21
Tabela 10. Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej w 2017 roku w powiecie strzelecko-drezdeneckim	25
Tabela 11. Informacja sygnałna za rok 2017	28
Tabela 12. Zawody/stanowiska, w przypadku których pracodawcy zakładają współpracę z PUP celem ich obsadzenia $N=34$	48